

Ympäristöministeriö
Kasarmikatu 25
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Hakemus __.__.2019

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan LUONNOS

Sisällysluettelo

1.	JOHDANTO	3
2.	SAVONLINNAN KAUPUNGIN STRATEGIA	4
3.	VUOROVAIKUTUS	5
4.	LAINSÄÄDÄNTÖ.....	6
5.	SAVONLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO OSANA KANSALLISTEN KAUPUNKIPUISTOJEN VERKOSTOA.....	7
6.	EDELLYTYKSET KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON PERUSTAMISELLE SAVONLINNAAN	8
7.	SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON LAAJUUS	10
8.	SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON ROOLI VERKOSTOSSA	12
9.	KAAVALLISET VALMIUDET	19
10.	MAANOMISTUS	22
11.	LUONNONYMPÄRISTÖ.....	24
12.	VIHERALUEET	29
13.	KULTTUURIYMPÄRISTÖ	34
14.	SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON OSA-ALUEET JA NIIDEN ALUSTAVA HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA.....	44
15.	LIITTEET	63

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

1. JOHDANTO

Kansallinen kaupunkipuisto on määritelty maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) 68 §:ssä 1. mom *"Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto."*

Savonlinnan kaupunginvaltuusto on tehnyt 17.12.2018 päätöksen (MRL 69 §), että Savonlinnaan haetaan ympäristöministeriöltä kansallista kaupunkipuistoa. Kaupungin hakemuksen pohjalta ympäristöministeriö tarkistaa, täytyvätkö Savonlinnassa kansallisen kaupunkipuiston arviointikriteerit, joita ovat mm. kaupunkikeskeisyys, puiston laajuus ja eheys, kaupunkiluonnon monimuotoisuus, kulttuuriympäristö ja rakennetut puistot. Jos kriteerit täyttyvät, ympäristöministeriö vahvistaa kaupungin hakemuksen.

Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon esitetään keskeisiä ydinkeskustan virkistys- ja puistoalueita sekä keskustaa ympäröiviä saimaannorpan elinalueita ja saaristoa sekä paikallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaita maisema- ja kulttuuriympäristökokonaisuuksia. Kansallinen kaupunkipuisto tukee näiden alueiden ominaispiirteiden säilymistä.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston laajuus hakemuksessa on noin 80 km².

Toteutuessaan Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto olisi osa kansallisten kaupunkipuistojen verkostoa, joita on perustettu Suomeen yhteensä jo yhdeksän. Jokaiselle kansalliselle kaupunkipuistolle on määritelty oma roolinsa. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rooli verkostossa on sisävesien linna- ja saaristokaupunki.

Tulevaisuudessa Savonlinnan kansallisesta kaupunkipuistosta laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma. Hakemuksen yhteydessä esitetään hoito- ja käyttösuunnitelmasta alustavia tietoja. Maankäyttö- ja rakennuslain 70 §:ssä *Puistoa koskevat määräykset* todetaan, että *"Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii."*

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

2. SAVONLINNAN KAUPUNGIN STRATEGIA

Kaupungin strategiassa vuosille 2018 – 2021 Savonlinnan visiona on olla kansainvälinen kulttuuri- ja sivistyskaupunki Saimaan sydämessä. Yleinen strateginen päämäärä on hyödyntää ainutlaatuista luontoa ja ympäristöä matkailun kehittämisessä.

Strategian painopistealueita ovat muun muassa:

- Varmistamme kaupungin kansainvälisen brändin säilymisen huolehtimalla oopperajuhlien jatkuvuudesta, kulttuurin monipuolisesta kehittämisestä ja saimaannorpan elinolosuhteista.
- Asukkailleen Savonlinna on ainutlaatuinen ja turvallinen Saimaan saaristokaupunki, joka tarjoaa mahdollisuudet monipuoliseen luonnon, liikunnan ja kulttuurin kokemiseen.
- Savonlinnan viihtyisyys perustuu kestävän kehityksen periaatteisiin. Pitkän aikavälin tulevaisuuden tavoitteena on hiilineutraali Savonlinna.
- Pidämme yllä infrastruktuuria asukkaiden, turismin ja yritysten tarpeista lähtien. Kannustamme ja aktivoimme kuntalaisia ja vapaa-ajan asukkaita oman asuinympäristönsä kehittämiseen. Katukuvaa virkistetään erilaisin taiteellisin keinoin, esimerkiksi asetelmin, maalauksin ja valokuvin hyödyntämällä kansalaisaktiivisuutta.
- Otamme Savonlinnan vahvuudet kuten kulttuuriperinnön, järvimaiseman ja mahdollisuuden rannalla asumiseen paremmin käyttöön.
- Sisällytämme osaksi hyvinvointisuunnitelmaa pitkän tähtäimen liikunta- ja virkistyspaikkasuunnitelman.

Lisäksi strategian tavoitteissa on parantaa Linnansaaren kansallispuiston ja Pihlajaveden luonnonsuojelualueiden saavutettavuutta sekä toteuttaa Saimaan luonto- ja museokeskus Riihisaaren yhteistyössä maakuntamuseon ja Metsähallituksen kanssa. Nämä alueet sivuavat tai sisältyvät kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen.

Savonlinnan kaupunki näkee, että kansallisen kaupunkipuiston status toisi lisäarvoa erityisesti matkailualalle ja vahvistaisi kaupungin imagoa. Kansallinen kaupunkipuisto edistäisi kaupungin strategian tavoitteita hyödyntää ainutlaatuista luontoa ja ympäristöä matkailun kehittämisessä. Kansallinen kaupunkipuisto olisi osoitus myös kansainvälisesti, että kaupunki suhtautuu vakavasti kestäväan matkailuun. Kaupunkipuiston alueella sijaitsee laajempi matkailun potentiaalinen kehittämisalue Putkinotko – Rauhalinna – Lehtiniemi -kokonaisuus, joka on yleiskaavassa ja maakuntakaavassa osoitettu matkailuun. Lisäksi kaupunkipuistoa sivuavat Casino Tower – tornihotellihanke, Savonniemen matkailuinvestointihanke ja Tynkkylänjoen kartanon matkailukaava. Oravin kylään kaupunkipuiston pohjoispuolelle on suunnitteilla lisää korkealuokkaista majoitusta. Parhailaan selvitetään risteilyliiketoiminnan käynnistämistä välillä Savonlinna – Pietari – Laatokka. Matkailua tukevaan Saimaa brändiin panostetaan yhteistyökaupunkien kanssa noin 1.0 milj. € vuosittain.

Kansallinen kaupunkipuistostatus tukisi kaupungin tavoitetta saada Saimaa Unescon maailmanperintöluetteloon.

Savonlinnan kaupunki on Itä-Suomen maakuntien yhteinen ehdokas Euroopan kulttuuripääkaupungiksi vuonna 2026. Hakemusta ovat tukemassa maakuntien keskuskaupungit Mikkeli, Kuopio, Joensuu ja Lappeenranta.

Ympäristön kannalta etuna on, että Savonlinnassa kansallinen kaupunkipuisto alkaa suoraan ydinkeskustasta ja voi tukeutua nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä ydinkeskustan kaupallisiin ja julkisiin palveluihin.

3. VUOROVAIKUTUS

Kansallisen kaupunkipuiston hakemusta valmistellaan demokraattisesti kaupungin omana työnä ja kuntalaisia kuullen, ennen hakemusta ympäristöministeriöltä.

Kansallinen kaupunkipuisto oli Savonlinnassa esillä ensimmäisen kerran 2000-luvun vaiheessa, kun maankäyttö- ja rakennuslakia valmisteltiin. Kaupunki selvitti vuonna 2012 alustavasti kansallisen kaupunkipuiston hakemista Savonlinnaan. Tuolloin ei tehty vielä varsinaista selvitystä, vaan keskusteltiin yleisesti kansallisen kaupunkipuiston rajauksesta asiasta ja päädyttiin, ettei selvitystyötä jatketa. Asian valmistelu keskeytyi tuolloin kaupungin keskustassa vireillä olleisiin kaavahankkeisiin, joiden katsottiin olleen ristiriidassa kansallisen kaupunkipuiston rajauksen kanssa.

Kansallinen kaupunkipuisto nousi esille uudestaan vuonna 2017, jolloin kaupungin strategiaan kirjattiin kansallisen kaupunkipuiston perustamisselvityksen laatiminen. Perustamisselvitys laadittiin kevään ja kesän 2018 aikana. Selvitys oli yleisesti nähtävillä ja kommentoitavana 11.10. – 12.11.2018 kaupungin kotisivuilla sekä siitä pidettiin 15.10. iltakoulu kaupungin luottamushenkilöille. Perustamisselvitystä esiteltiin myös matkailualan toimijoille 11.12.2018 sekä yrittäjille 5.2.2019.

Perustamisselvityksen pohjalta tehtiin päätös kaupunginvaltuustossa 17.12.2018 § 109 kansallisen kaupunkipuiston hakemisesta Savonlinnaan.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston laajuus tarkentuu valmistelun edetessä ja saadun palautteen pohjalta. Kaupunki itse määrittelee puistoon sisällytettävät alueet. Hakemuksen alustava rajausta käytiin läpi kaupungin hallintokuntien sisäisessä työpalaverissa 23.4.2019.

Ympäristöministeriö tarjoaa erityisarvojen arviointiin ja valmistelutyöhön asiantuntijanäkemystä. Kaupungin työpalaverissa määrittelemien alueiden arviointikäynti tehtiin 25. – 26.6.2019.

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston hakemusluonnos laitetaan nähtäville teknisen lautakunnan päätöksellä 10.12.2019 § 219. Kansallisesta kaupunkipuistosta pidetään nähtävillä oloaikana 17.12.2019 – 17.2.2020 yleisötilaisuus 15.1.2020. Tiedottamisessa käytetään lisäksi kaupungin kotisivuja ja somea sekä lehti-ilmoituksia. Nähtävillä oloaikana saatujen kommenttien pohjalta hoito- ja käyttösuunnitelmaa tarvittaessa tarkistetaan, ennen varsinaista hakemusta ympäristöministeriöltä.

Nähtävillä olon ja korjausten jälkeen hakemuksen sisältö ja aluerajaus hyväksytään teknisessä lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Tämän jälkeen hakemus jätetään ympäristöministeriöön hyväksyttäväksi. Ympäristöministeriö tekee perustamispäätöksen ja laittaa hakemuksen nähtäville.

Hakemusvaiheen jälkeen laaditaan varsinainen hoito- ja käyttösuunnitelma, joka hyväksytään ympäristöministeriössä.

Kansallisen kaupunkipuiston selvityksiä käytetään sen alueella tehtävän kaavoituksen ohjauksessa ja ympäristön kehittämisessä.

Kansallisen kaupunkipuistostatuksen saamisen jälkeen sen statuksen hyödyntäminen on pitkälti kaupungin sekä alueen muiden toimijoiden omasta aktiivisuudesta kiinni.

4. LAINSÄÄDÄNTÖ

Kansallisista kaupunkipuistoista säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa (MRL) luvun 9. 68 – 71 §:ssä.

68 § Kansallinen kaupunkipuisto

Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto.

Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön.

Puistoon osoitetaan ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole kuitenkaan tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.

69 § Kansallisen kaupunkipuiston perustaminen

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta päättää ympäristöministeriö. Puisto voidaan perustaa kunnan hakemuksesta.

70 § Puistoa koskevat määräykset

Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii. (30.12.2008/1129)

Hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun tulee tapahtua vuorovaikutuksessa niiden tahojen kanssa, joiden oloihin asia saattaa huomattavasti vaikuttaa.

Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö.

Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset.

71 § Puiston lakkauttaminen tai määräysten muuttaminen

Kansallinen kaupunkipuisto voidaan lakkauttaa tai sen rajausta muuttaa, jos alueen arvo on olennaisesti vähentynyt tai jos yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttaminen sitä edellyttää.

Mitä 69 §:ssä säädetään puiston perustamisesta ja 70 §:ssä puistoa koskevista määräyksistä, koskee soveltuvin osin puiston lakkauttamista ja määräysten muuttamista.

5. SAVONLINNAN KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO OSANA KANSALLISTEN KAUPUNKIPUISTOJEN VERKOSTOA

Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto olisi osa mittavaa valtakunnallista verkostoa. Kansallisia kaupunkipuistoja on perustettu Suomeen yhteensä yhdeksän: Hämeenlinna, Heinola, Hanko, Pori, Forssa, Kotka, Turku, Porvoo ja Kuopio.

Kansallisten kaupunkipuistojen valtakunnallisessa yhteistyöverkostossa kaupungit- ja puistot täydentävät ja tukevat toisiaan. Verkostojen hyöty tulee mm. yhteisen markkinoinnin ja uusien ideoiden kautta.

Ympäristöministeriö seuraa kansallisten kaupunkipuistohankkeiden toteutumista, osallistuu pyydettyä kaupunkipuiston alueella tehtäviin hankkeisiin ja varmistaa, että kaupunkipuistoalueita kohdellaan samoin kriteerein, mikä takaa niiden valtakunnallisen tason säilymisen. Laissa määritellyt kriteerit ovat 1) sisältö, 2) kaupunkikeskeisyys, 3) laajuus ja eheys sekä 4) ekologisuus ja jatkuvuus.

Kansallisten kaupunkipuistojen verkosto

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

6. EDELLYTYKSET KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON PERUSTAMISELLE SAVONLINNAAN

Savonlinnassa on hyvät lähtökohdat kansallisen kaupunkipuiston perustamiselle. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston tulee täyttää seuraavat kriteerit, joita ympäristöministeriö käyttää kaupungin hakemuksen arvioinnissa:

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy sisältää

- **kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeitä luonnonalueita**
- **kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä rakennuksineen**
- **puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä puistoja ja viheralueita.**

Kaupunkikeskeisyys

- **Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla osa kaupunkirakennetta eli alkaa ydinkeskustasta tai heti sen läheisyydestä.**

Laajuus ja eheys; kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla

- **puisto- ja viherympäristönä riittävän laaja ja häiriötön**
- **viher- ja sinirakenteeltaan niin yhtenäinen, että kaupunkipuistoa pitkin on mahdollisuus siirtyä kaupunginosasta toiseen.**

Ekologisuus ja jatkuvuus; ekologiselta kannalta on tärkeää, että

- **alueelle muodostuu lajiston siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia ekologisia käytäviä**
- **alue on jatkuva eli liittyy välittömästi ilman selvää rajaa kaupungin ulkopuolisiin luonnonalueisiin tai sitä ympäröivään maaseutuun.**

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rungon muodostavat ainutlaatuinen sijainti keskellä Saimaannorpan elinalueita (Natura-alueet). Saimaannorppa (*Pusa hispida saimensis*) on yksi maailman harvinaisimmista hylkeistä. Sen suojelu on aloitettu 1970-luvulla ja kanta on noussut noin 400 yksilöön. Puolet koko maailman saimaannorpista asuu Savonlinnassa. Savonlinnan keskustan tuntumassa asustaa ns. citynorppia, joita voi nähdä kaupungilla liikkuesssa erityisesti kevätjäiden aikaan. Kansallisen kaupunkipuiston ytimessä on keskiaikainen Olavinlinna vuodelta 1475, jonka varaan rakentunut Savonlinnan kaupunki on Itä-Suomen vanhin. Savonlinnan kaupunki perustettiin Pietari Brahen määräyksellä v. 1639 Vääräsaareen nykyisen Linnankadun ympäristöön. Linnankadun 1600-luvulla asutettu alue on nykyisin suojeltua ns. Linnanmalmin muinaisjäännealueella. Muinaisjäännealueella sijaitsevat Linnankadun Olavinlinnan puoleiset puutalokorttelit 1900-luvun vaihteesta ovat säilyneet yhtenäisenä kokonaisuutena, muuten Linnankadun rakennuskanta on pääosin modernimpaa 1950 – 1990 – luvuilta.

Olavinlinnalta Kauppatorin kautta Tuomiokirkolle jatkuva rantavyöhyke kuuluu Olavinlinnan – Haapasalmen kulttuuriympäristöön (Museoviraston inventointi vuodelta 2009), joka sisältää useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja suojelurakennuksia, rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja puistoja.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Olavinlinnan maisema-alue on pitkälti yhtenevä Olavinlinna – Haapasalmen kulttuuriympäristörajausten kanssa. Maisema-alueen on tarkoitus jatkaa tulevaisuudessa ympäristöministeriön inventoinnin v. 2016 pohjalta Kyrönsalmen pohjoispuolelle Kasinonsaarille. Kasinonsaarten historia puolestaan liittyy vuonna 1896 perustettuun kylpylään. Uuteen Kyrönsalmen maisema-alueeseen sisältyisivät Kasinonsaarten suojelurakennukset ja puusillat, lehtojensuojelualueet sekä Kasinonsaarten ulkoilu- ja virkistysalueet. Kulttuuriympäristöistä maisema-alueeseen sisältyisivät myös maakunnallisesti arvokkaat 1900-luvun alun työväen asuinalueet Nökköniemi ja Kalkkiuunninniemi Olavinlinnan pohjoispuolella sekä Majakkaniemen maisema.

Savonlinnassa on edellä mainittujen Nökköniemen ja Kalkkiuunninniemen lisäksi paikallisesti arvokkaita teollisen kehityksen ja kaupungistumisen myötä 1920 – 1950-luvuilla syntyneitä asuinalueita. Nämä alueet ovat osa keskustan järvenrantamaisemaa ja siksi luonteva osa myös kansallista kaupunkipuistoa. Näillä alueilla on myös paikkakunnalle tyypillistä rakennusperinnettä. Asuinalueiden ohella edustavia kaupunkikuvassa keskeisiä rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat myös maakunnallisesti arvokas 1950-luvun keskussairaalamiljöö sekä paikallisesti arvokkaat opetusympäristöt Heikinpohjan seminaarinmäki ja Savonniemen kampusalue. Savonlinna on rakentunut kallioisille saarille, joten keskustan puistot sijaitsevat kapeilla täyttömaalle rakennetuilla rantakaistoilla. Olavinlinna ja Haapasalmen välissä sijainneet ranta-alueet olivat ennen 1970-lukua pääosin yksityiskäytössä. Olavinlinnan ja Haapasalmen rantapuistot ovat asemakaavoilla suojeltuja.

Ydinkeskustan rannat on jätetty julkiseen käyttöön kaupunginvaltuuston periaatepäätöksellä. Keskustan kolmelle pääsaarelle on tulevaisuudessa tarkoitus rakentaa noin 10 kilometrin pituinen keskustan pääsaaret kiertävä ulkoilureitti. Uuden reitin varrelle on suunniteltu asutusta ja kaupallisia palveluita, käytöstä poistuneisiin teollisuus- ja satamaympäristöihin. Nämä sijaitsevat kansallisten kaupunkipuiston reunalla ja ovat selkeitä tulevaisuuden kehittämisalueita. Rantavyöhykkeellä on palveluita, kuten uimarantoja, urheilukenttiä, venesatamia, ravintoloita, kahviloita, hotelleja sekä kauppatori ja hypermarket. Keskustan palvelut ovat hyvin saavutettavissa myös vesitse ja kevyen liikenteen reittien kautta. Kaupungin keskustassa on Itä-Suomen parhaita yhtenäisiä pyörätieverkostoja.

Kansallisen kaupunkipuiston vesialueet ovat etelässä Pihlajavesi ja pohjoisessa Haukivesi, jotka yhdistyvät kaupungin keskustan läpi virtaavien Laitaatsalmen, Haapasalmen ja Kyrönsalmen kautta toisiinsa. Pihlajaveden saaristo kansallisen kaupunkipuiston eteläpuolella on vaihtelevaa ja maisemiltaan rikkonaista kalliosaaristoa. Pohjoisessa Haukivedellä on enemmän järvenselkiä. Järvien kautta kansallisesta kaupunkipuistosta on siniyhteydet Punkaharjun, Linnansaaren ja Koloveden kansallispuistoihin. Haapaveden Haapalahti ja Tynkkylänjoki kansallisen kaupunkipuiston itäosassa ovat tärkeitä lintuvesiä.

Savonlinnan maaperä ja talvella sulana pysyvät virtapaikat mahdollistavat tavanomaista pohjoisempaa sijaitsevat lehtoalueet. Järven läheisyys tarjoaa elinympäristön myös direktiivilajeille, kuten liito-orava, valkoselkätikka ja sudenkorennot. Näitä valtakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita luontokohteita ja elinympäristöjä on sisällytetty kansallisen kaupunkipuiston alueeseen. Luonnonmonimuotoisuutta on haluttu keskusta-alueella säilyttää ja osaa lähivirkistysmetsistä ollaan hakemassa Metso-ohjelmaan.

7. SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON LAAJUUS

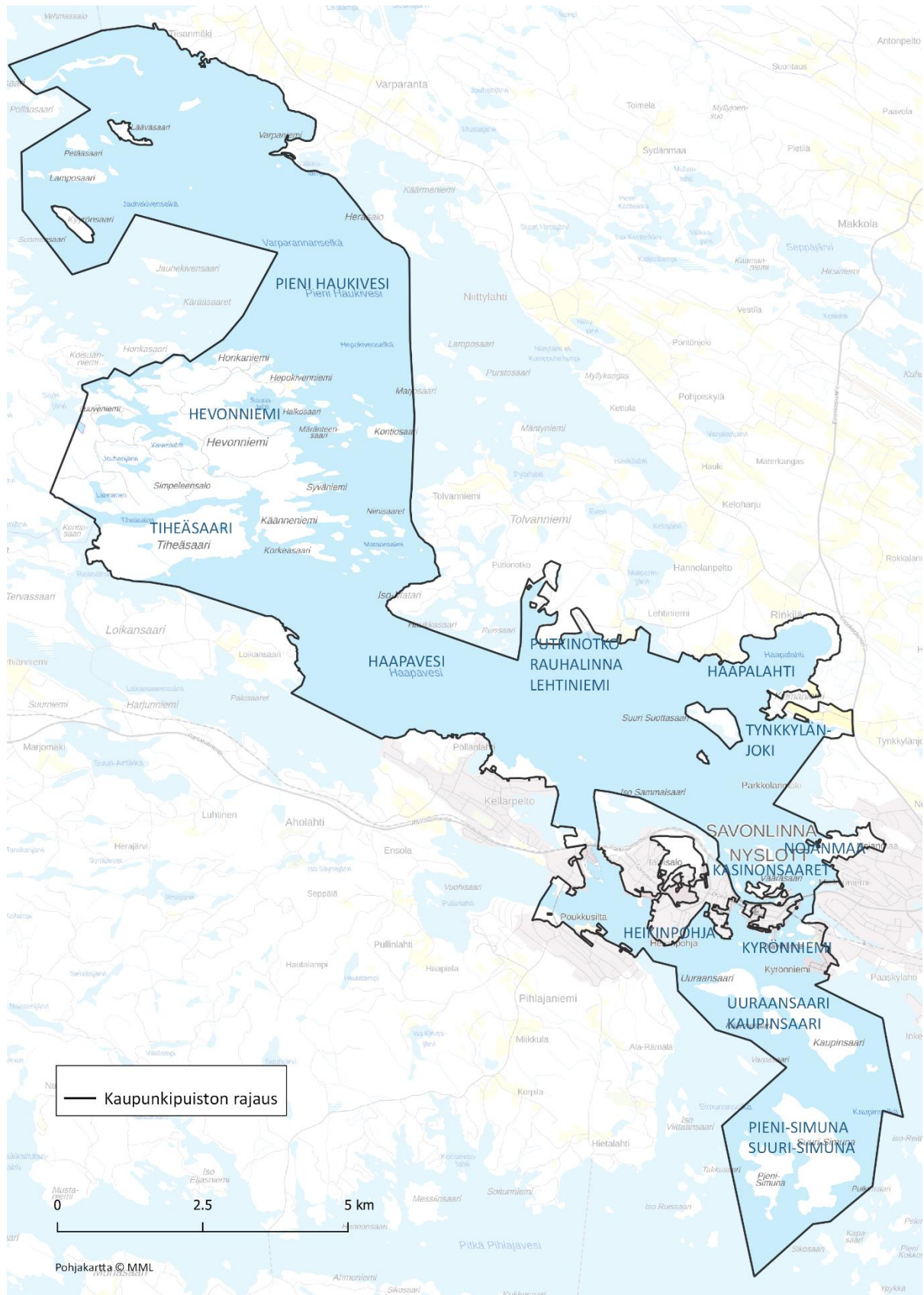
Puiston alustava laajuus on noin 80 km². Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon esitetään keskeisiä ydinkeskustan virkistys- ja puistoalueita sekä keskustaa ympäröiviä saimaannorpan elinalueita ja saaristoa Pihlajavedellä ja Haukivedellä (Natura-alueet), lintuvesien suojelualueita (Haapalahti, Tynkkylänjoki) sekä maisema- ja kulttuuriympäristö-kokonaisuuksia, joista tärkeimpänä valtakunnallisesti arvokkaat Olavinlinna, Haapasalmi, Asemanseutu, Laitaatsillan telakka ja Putkinotko-Rauhalinna-Lehtiniemi sekä maakunnallisesti arvokas Tynkkylänjoen kartanomiljö.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston sijainti ja laajuus (tarkemmin karttaliitteessä 1)

8. SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON ROOLI VERKOSTOSSA

Jokaisella kansallisella kaupunkipuistolla on oma erityinen roolinsa kansallisten kaupunkipuistojen verkostossa. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston rooli nähdään **sisävesien linna- ja saaristokaupunkina**. Savonlinnan vahvoja ominaispiirteitä ovat Savonlinnan asema historiallisena maisema- ja matkailukohteena, järviluonto ja geologinen historia, useiden siltojen yhdistämä saaristomaisuus ja sijainti Saimaan vesiliikenteen solmukohdassa.

Historiallinen maisema- ja matkailukohde

Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston ytimessä on vuonna 1475 valmistunut Olavinlinna (Nyslott), joka on yksi Suomen kansallis symboleista.

1300-luvun lopulla Norja, Tanska ja Ruotsi muodostivat Kalmarin unionin, jonka merkittävin vihollinen oli Novgorodin tasavalta. Novgorodin lisäksi Moskovan ruhtinaskunta aiheutti sotilaallisen uhan Ruotsi-Suomelle. Itä-Suomessa oli vain Viipurin linna turvaamassa Kalmarin unionin puolustusta. Itärajalle päätettiin rakentaa uusi puolustuslinnake, jonka tarkoituksena oli myös pitää hallinnassa alueen vesireitit. Linna päätettiin rakentaa Kyrönsalmen kalliosaarelle, jossa veden voimakas virtaus toimi vallihaudan tavoin. Ensimmäisenä linnanherrana toimi Eerik Akselinpoika Tott, joka nimesi linnan Pyhän Olavin eli ritareiden suojelupyhimyksen mukaan. Muurarimestarit rakennustyömaalle saatiin Tallinnasta sekä lähiseudun asukkaat maksoivat veronsa tekemällä työtä ja toimittamalla linnaan rakennusmateriaalia ja elintarvikkeita. Savonlinnan kaupunki sai alkunsa Olavinlinnan viereen syntyneestä käsityöläisten ja muun väestön asutuksesta (Nyslotts malm).

Olavinlinna toimi puolustustarkoituksessa ensimmäisen kerran vuosina 1495 – 1510 sekä useamman kerran 1500 – 1600 luvuilla. Kyrönsalmen rannalla sijainnut linnanmalmin alue sai kaupunkioikeudet Pietari Brahen aloitteesta vuonna 1639. Savonlinna menetti hetkellisesti kaupunkioikeutensa vuonna 1683 ja siirtyi Heikinpohjan ratsutilan hallintaan. Suuren Pohjan sodan aikana (isoviha) Olavinlinna ja muu kaupunki antautui venäläisille 1714, mutta päätyivät sodan jälkeen 1721 takaisin Ruotsi-Suomelle. Vuonna 1723 Savonlinnasta tuli Haminan tapulikaupungin alainen kauppapaikka. Olavinlinna ja Savonlinna jäivät jälleen osaksi Venäjää 1743 Turun rauhassa ns. pikkuvihan jälkeen. Savonlinnasta tuli uudestaan itsenäinen kaupunki vuonna 1784. Olavinlinnan sotilaallinen merkitys loppui vasta vuonna 1809, kun Suomesta tuli suuriruhtinaskunta. Linnassa toimi varuskunta vuoteen 1847 saakka, jonka jälkeen se jäi vähäksi aikaa tyhjilleen. 1870-luvulla linnaa alettiin kunnostaa historiallisena muistomerkkinä.

Saimaan kanavan rakentaminen vuonna 1856 toi kasvua Savonlinnan seudulle. 1860-luvulla Saimaalle rakennettiin ensimmäiset laivareitit, jotka merkittiin kummelein, maamerkein ja reimarein. 1900-luvun alussa rakennettiin rautatie ja kaupunki alkoi teollistua sekä puukuljetukset Saimaalla lisääntyivät. Asutus kasvoi Vääräsaaren ja Talvisalon saarilla (osa Heikinpohjan ratsutilaa). Laivareitin varrella sijainnut Savonlinnan Laitaatsilta toimi suuren sisävesilaivaston tukikohtana. Saimaalla liikennöi parhaillaan noin 200 tervahöyryä sekä Saimaan matkustajalaivaliikennettä hoiti parhaimmillaan noin 240 laivaa ja matkustajavarustamoja oli noin 100.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna kehittyi 1900-luvun vaihteessa myös matkailukohteena; Olavin kylpylaitos (nykyinen Spahotel Casino) valmistui vuonna 1896. Olavinlinna oli ”Saimaan helmenä” tunnetun matkailukaupungin tärkein nähtävyys. Aino Ackté perusti Savonlinnan oopperajuhlat vuonna 1912. Oopperajuhlat elvytettiin uudelleen 1960-luvun lopussa ja 1970-luvun alussa Savonlinnaan valmistui lentokenttä. Oopperajuhlien kävijämäärä on vuosittain noin 60 000 – 70 000, ja juhlat kestävät noin kuukauden ajan.

Kaupungin vanhasta rakennuskannasta on säilynyt kokonaisuuksia ydinkeskustassa kuten Linnankadun ja Puistokadun korttelit. Keskustan taloja tuhoutui etenkin isovihan ja pikkuvihan aikana sekä vuonna 1812 suuressa palossa. Savonlinnaa myös pommitettiin toisen maailmansodan aikana. Sodan jälkeisen kaupungistumisen myötä keskustasta on purettu useita pienempiä puutaloja sekä puutaloja on myös palanut (merkittävimmät Kasinon kylpylä ja Seurahuone) ja korvattu täydennysrakentamisella.

Savonlinna on perinteinen puuteollisuuden keskittymä; sahat, uittokuljetukset, höyrylaivasto ja kanavat sekä myöhemmin 1930-luvulla tehtaat. Väestönkasvu oli voimakkainta noin 100 vuotta sitten. Teollisuuskaupunki laajentui ennen sotaa ja sodan jälkeen, jolloin syntyi edustavia yhtenäisenä säilyneitä työväen ja tehtaan toimihenkilöiden asuinalueita, joita on sisällytetty Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon. Näitä ovat Laitaatsilta, Heikinpohja, Hernemäki, Kalkkiuuninniemi, Nökköniemi, Kyrönniemi ja Venäjänniemi.

Savonlinna on Euroopasta katsottuna pieni itäinen kaupunki valtavylistä sivussa. Silti kaupunki on yksi Suomen kansainvälisesti tunnetuimmista. Savonlinnan väkiluku on noin 35 000, josta keskustaajamassa asuu noin 22 000 henkeä. Savonlinnaan liittyi vuonna 1972 Säämingin kunta eli Savonlinnan keskustaajamaa ympäröivät Haukiveden ja Pihlajaveden saaristo- ja maaseutualueet. Savonranta liittyi osaksi Savonlinna vuonna 2009 sekä Kerimäki ja Punkaharju vuonna 2013.

Järviluonto ja geologinen historia

Savonlinnan kansalliseen kaupunkipuistoon sisältyy runsaasti sinirakennetta ja Saimaalle tyypillistä kallioista saaristomaisemaa. Itse asiassa koko Savonlinnan ydinkeskusta rakentuu kalliosaarille.

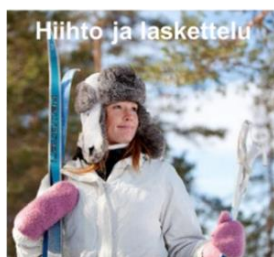
Alueen kallioperä muodostuu pääosin kiillegneissistä sekä sitä itä-länsisuunnassa halkovasta mafisen vulkaniitin ja konglomeraatin muodostamasta vyöhykkeestä. Maaperä on pääosin kalliomaata ja hiekkamoreenia. Painanteissa maaperä on pääosin karkeaa hietaa. Pienialaisena löytyy myös hienoa hietaa, savea tai liejua. Suoalueet ovat saraturvetta ja rahkaturvetta. Maalajit ja järvien läheisyys ovat olleet otollisia lehtokasvillisuudelle, jota Savonlinnan seudulla on poikkeuksellisen runsaasti pohjoiseen sijaintiinsa nähden. Rehevän kasvillisuuden ja puronotkojen vuoksi myös liito-orava ja valkoselkätikka viihtyvät Savonlinnan rantametsissä.

Savonlinna kuuluu Vuoksen vesistöalueeseen, joka on Suomen suurin vesistöalue. Vesistön latva-alueet ulottuvat Suomen puolella Pohjois-Karjalaan ja eteläosassa Kymenlaaksoon saakka. Savonlinnan pohjoispuolella oleva Haukivesi on merkittävä keskusjärvi, joka kerää 4/5 siitä vedestä, joka virtaa Vuoksesta Laatokkaan. Savonlinnan eteläpuolella sijaitseva Pihlajavesi saa vetensä Haukivedestä pääasiassa Laitaatsalmen, Haapasalmen ja Kyrönsalmen kautta sekä Puruvedestä Punkasalmen ja Tuunaansalmen kautta. Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvat järvet ovat nimeltään Pieni Haukivesi, Haapavesi ja Pihlajavesi.

Saimaan Haukiveden vedenkorkeus on keskimäärin + 75,80 m (N60) ja Pihlajaveden + 75,70 m (N60). Etelä-Savossa esiintyy vähän tulvia järvien suuresta määrästä johtuen.

Kaupunkirakenteessa on joitakin tulvariskikohteita mm. teollisuusalueita ja yksittäisiä asuinkortteleita. Pienempiä vahinkoja tulvista aiheutuisi lähinnä laitureille ja rantarakenteille. Saimaan veden pintaa voidaan jonkin verran säädellä juoksutuksin, mutta saimaannorpan pesintäaika aiheuttaa tähän rajoituksia.

Saimaan veden laatu on viime vuosina ollut erinomaista.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Siltojen Savonlinna

Savonlinna on siltojen kaupunki.

Savonlinnan keskusta sijoittuu kolmelle pääsaarelle, josta se levittäytyy Laitaatsalmen (v. 2019), Haapasalmen (v. 2014) Kyrönsalmen (v. 2000) valtatie 14 siltojen kautta noin 14 kilometrin pituiseksi nauhamaiseksi taajamarakenteeksi. Keskustan pääsaaret jakaa Haapasalmi, jonka yli on kulkuyhteydet Torisillan (v. 2002), Pitkäsillan (Olavinkatu, v. 1858) ja valtatie 14 kävelysiltojen (v. 2014) kautta. Vääräsaaren pohjoisosan (puhekielessä Kasinonsaari) erottaa vanhasta kaupungista kivilta ja siihen liittyvä kanava, joka alkaa Koululahden pohjukasta.

Kasinonsaarilla on kolme puista kylpylaitoksen kävelysiltaa (Koululahti, Verkkosaari, Hopeasalmi), jossa on Savonlinnalle tyypilliset valkoiset ristikkokaiteet. Sillat on suojeltu asemakaavalla.

Kyrönsalmen maamerkkinä on Kyrönsalmen rautatiesilta, joka valmistui vuonna 1908. Kyrönsalmen valtatie 14 sillat valmistuivat vuonna 2009.

Keskustassa Törninyrön vierasvenesatamaan johtaa puinen kävelysilta. Olavinlinnaan johtaa kävelysilta Tallisaaren kautta ja ponttonisilta (Kyrönsalmi, v. 1974). Myös entinen viljamakasiini Riihisaari oli vielä 1970-luvulla siltayhteyden takana.

Siltayhteyden takana on ovat myös Pihlajaniemen kaupunginosa (Poukkusalmi, v. 2016) sekä Kyrönniemen kaupunginosa (Tuokkolanlahti v. 2017).

Savonlinnassa on parhaillaan käynnissä valtatie 14 maantiesiltojen ja syväväylän rakentaminen Laitaatsalmeen. Uusien siltojen myötä syväväylä siirtyi hankalasti navigoitavasta Kyrönsalmesta Laitaatsalmeen vuoden 2019 aikana. Maantiesiltojen aukaiseminen on häirinnyt kaupungin läpiajoliikennettä ja pelastusliikennettä. Myös Olavinlinnan suojeluarvot ja onnettomuusriskit Saimaalla ovat puoltaneet syväväylän siirtoa.

Valtatien 14 rinnakkaisväylän rakentaminen keskustan pohjoispuolelle vuosina 2000 – 2019 on mahdollistanut uudistuksia keskustan pääkauppakadulle Olavinkadulle, joka ennen toimi osana valtatie 14. Kävelypainotteisen ja pyöräilyä suosivan kadun rakentaminen on edennyt vaiheittain Olavinkadun länsiosasta Kauppatorin seudulle.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Saimaan vesiliikenteen solmukohta

Savonlinna on Saimaan vesiliikenteen solmukohta. Savonlinnan kautta kulkevat vesireitit pohjoiseen Kuopion (Varkauden ja Heinäveden reitit) ja Joensuun suuntaan ja etelään Mikkeli (Puumala), Imatra ja Lappeenranta sekä edelleen Saimaan kanavalle. Saimaan rahtiliikenne on edelleen vilkasta, vaikkakin perinteinen puunuitto on vähentynyt.

Savonlinnan Matkustajasatamasta säännöllinen sisävesiliikenne Kuopioon ja Punkaharjulle. Punkaharjun valtatie 14 sillan korkeus rajoittaa laivaliikennettä Kerimäen Puruvedelle.

Saimaan vesireittien maisemiin kuuluu sekä laajoja järvenselkiä että kapeita ja mutkaisia saaristoreittejä ja kanavia. Pihlajavesi kaupungin eteläpuolella sekä pohjoiseen Heinäveden reitti Savonlinnasta Kuopioon on ovat Suomen kansallismaisemia. Pihlajaveden laivareitin huvila-alue Savonlinnasta itään Punkaharjun Virtasalmelle on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi.

Veneilypalveluiden keskittymä on tällä hetkellä eri puolilla kaupunkia mm. kansalliseen kaupunkipuistoon sisältyvällä Laitaatsalmen telakalla.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna on rakentunut Saimaan saaristoon ja rannoille

Savonlinnan keskustan rannat on varattu virkistyskäyttöön ja puistoiksi. Järviluonto on kaikkialla keskustassa lähellä ja asukkaiden saavutettavissa.

Varhaisimmat merkit ihmisen liikkumisesta muinaisaluksilla Pihlajavedellä ovat kivikaudelta. Rannat ja saaristo ovat tarjonneet luontaistaloudelle hyvät edellytykset. Varhaisimmat merkit viljelystä ovat 600-luvulta. Vakituisen asutuksen on oletettu saapuneen Savonlinnan seudulle kaakosta 1400-luvulla vesireittejä pitkin. Kuninkaantietä pitkin liikuttiin laajemmin vasta 1600-luvulla.

Savonlinna eteläpuolisessa saaristossa on edelleen saaristolaisperinteitä, asumista, kalastusta ja maanviljelyä. Keskusta-aluetta lähimmät ympärivuoden asutut saaret ovat kansallisen kaupunkipuiston eteläpuolella sijaitsevat Kokonsaari, Muhasaari ja Laukansaari. Näille kuljetaan losseilla. Kansallisen kaupunkipuiston itäpuolella sijaitseva Loikansaari oli myös ennen 1960-luvulla rakennettua pengertietä vesiyhteyden varassa.

Saimaan vesireitteihin, höyrylaivoihin, saaristoasumiseen ja järviluontoon liittyvää historiaa esitellään Riihisaaren maakuntamuseossa. Museo toimii entisessä valtion viljamakasiinissa (Lohrman, 1852). Museossa on esillä mm. maailman ainoa aito tervahöyry Mikko ja höyrykuunari Salama. Maakuntamuseo on suunnitellut yhteistyössä Metsähallituksen kanssa näyttelyn ja näyttelytilojen uudistamista, työnimellä Saimaan luonto- ja museokeskus. Luonto- ja museokeskus tarjoaa historian lisäksi tietoa järviolueesta, saimaannorpasta, kansallispuistoista ja luontokohteista.

Savonlinnan kansallisesta kaupunkipuistosta on yhteydet Pihlajaveden ja Punkaharjun kansallismaisemiin sekä Linnansaaren ja Koloveden kansallispuistoihin.

Savonlinnassa on viidenneksi eniten loma-asuntoja Suomessa, noin 8400 kappaletta vuonna 2016. Myös kansallisen kaupunkipuiston alueelle sijoittuu satoja lomarakennuspaikkoja.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto sijaitsee Saimaan solmukohdassa, keskellä Natura-alueita. Olavinlinna muodostaa ytimen, josta puisto levittäytyy etelään Pihlajavedelle ja pohjoiseen Haukivedelle.

9. KAAVALLISET VALMIUDET

Maankäyttö- ja rakennuslain 70 §:ssä todetaan, että kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on otettava huomioon puistoa koskevat määräykset.

Kansallinen kaupunkipuistostatus tai hoito- ja käyttösuunnitelma eivät ohita lakisääteistä kaavoitusta, mutta toisaalta kaavat ja suunnitelmat eivät voi olla ristiriidassa kansallisen kaupunkipuiston tavoitteiden kanssa. Kaavoituksen keinoin voidaan edistää kansallisen kaupunkipuiston luonnon- ja kulttuuriarvojen säilymistä sekä tukea virkistys- ja vapaa-ajanalueiden kehittämistä.

Kansallisen kaupunkipuiston erityisarvojen tulee olla turvattu maakunta-, yleis- tai asemakaavoissa tai kohteiden tulee olla suojeltuja.

Etelä-Savossa on voimassa kolme maakuntakaavaa: Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava (2016) päivittää vuoden 2010 maakuntakaavaa kaikkien aluevaraustyyppien osalta; Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava (2016) käsittelee tuulivoimaa; Etelä-Savon maakuntakaava (2010) käsittelee kaikkia aluevaraustyyppejä. Maakuntakaavan laadinnasta vastaa Etelä-Savon maakuntaliitto. Kansallisen kaupunkipuiston rajausta voidaan osoittaa, kun maakuntakaavaa myöhemmin päivitetään.

Kansallisen kaupunkipuiston vaikutukset kaupunkitason kaavoitukseen:

- Kansallinen kaupunkipuisto ei vaikuta voimassa oleviin asema- tai yleiskaavoihin tai edellytä uusien alueiden kaavoittamista. Voimassa olevat yleiskaavat tai asemakaavat eivät ole ristiriidassa kansallisen kaupunkipuiston rajauksen kanssa.
- Yksityinen maanomistus sisältyy kansalliseen kaupunkipuistoon vain vahvistettujen kaavojen verran.
- Kansallisella kaupunkipuistolla ei ole vaikutuksia kaupungin maapolitiikan toteuttamiselle tai maankäytön kehityshankkeille.
- Kaupungin päätäntävalta kaavoihin ja alueiden käyttöön tulee säilymään kansallisen kaupunkipuiston statuksesta huolimatta.
- Kansallinen kaupunkipuisto tarjoaa työvälineet ohjata alueiden kehittämistä ja kaavojen laadintaa tulevaisuudessa alueiden ominaispiirteitä ja arvoja säilyttäen. Kansallinen kaupunkipuisto ei estä korjaus- ja täydennysrakentamista tai museoi alueita.
- Kaupunki voi halutessaan pyytää ympäristöministeriötä osalliseksi kaavoitus- tai muihin kehityshankkeisiin tukemaan suunnitteluprosessia. Kaavojen ja ympäristönsuojelun viranomaisohjauksesta valtion taholta vastaa jatkossakin alueellinen Etelä-Savon ELY-keskus.

Kaavalliset valmiudet:

- Kaupunki laatii parhaillaan Savonlinnan keskustaajaman strategista yleiskaavaa vuoteen 2040, missä kansallisen kaupunkipuiston ydinalueen rajausta ja erityiset arvot voidaan ottaa huomioon.
- Haukiveden – Haapaveden osayleiskaava on vahvistettu 1.12.2001, ja koskee kansallisen kaupunkipuiston osalta lähinnä Hevonniemen Natura-alueita, Haapalahden luonnonsuojelualueita sekä Putkinotko, Lehtiniemi ja Rauhalinna kokonaisuutta. Kansallisen kaupunkipuiston rajauksen vuoksi Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavaa ei ole välttämätöntä muuttaa. Kaupunki on Putkinotkon lisäksi

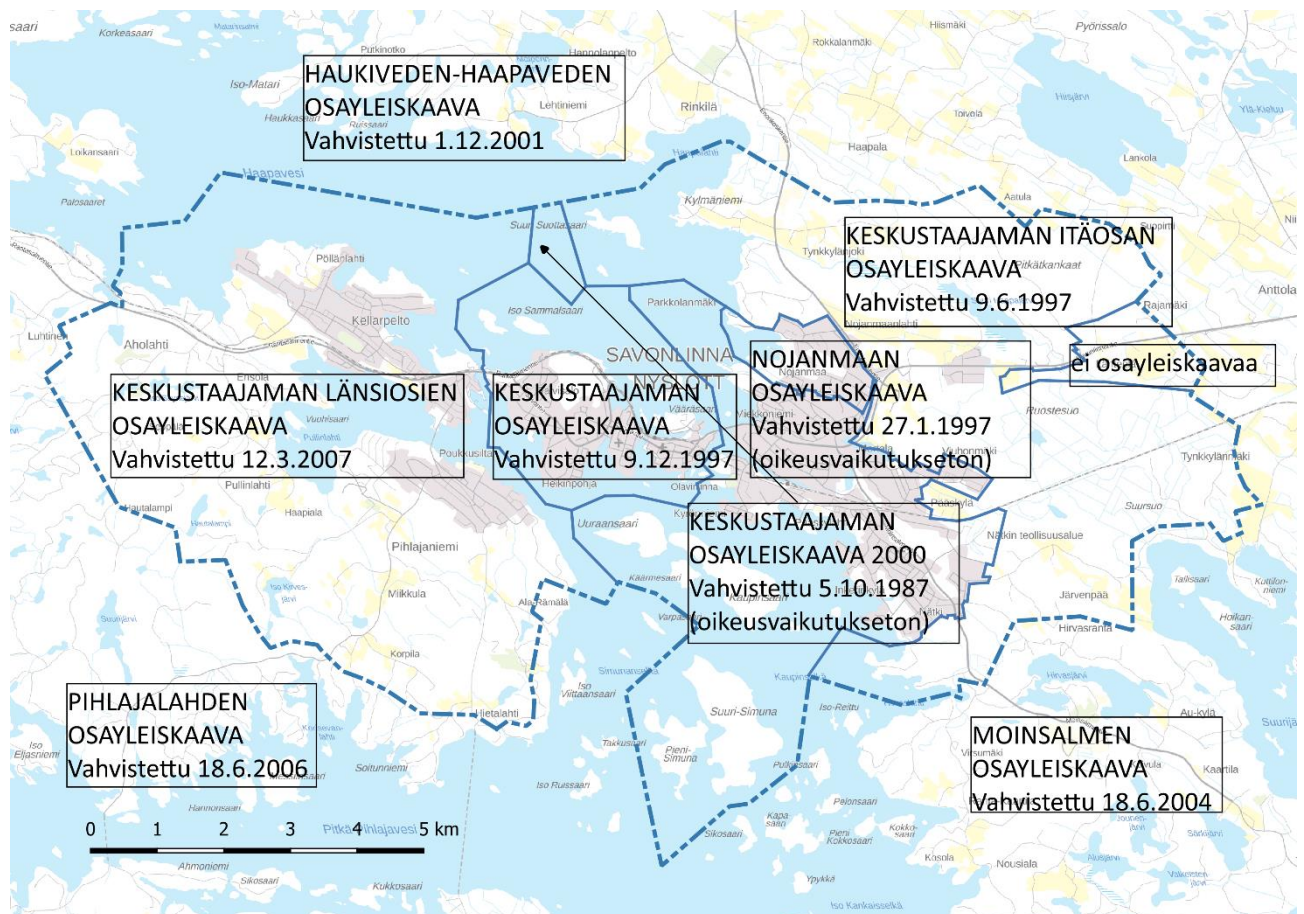

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

omistukseensa Lehtiniemen sekä Rauhalinna on myyty yksityiselle taholle syksyllä 2019. Alueiden ranta-asemakaavoitus tulee lähitulevaisuudessa tehtäväksi.

- Kansallinen kaupunkipuisto voi laajentua tulevaisuudessa järviolueita pitkin pohjoiseen ja etelään sekä viherverkostoa pitkin länteen ja itään.

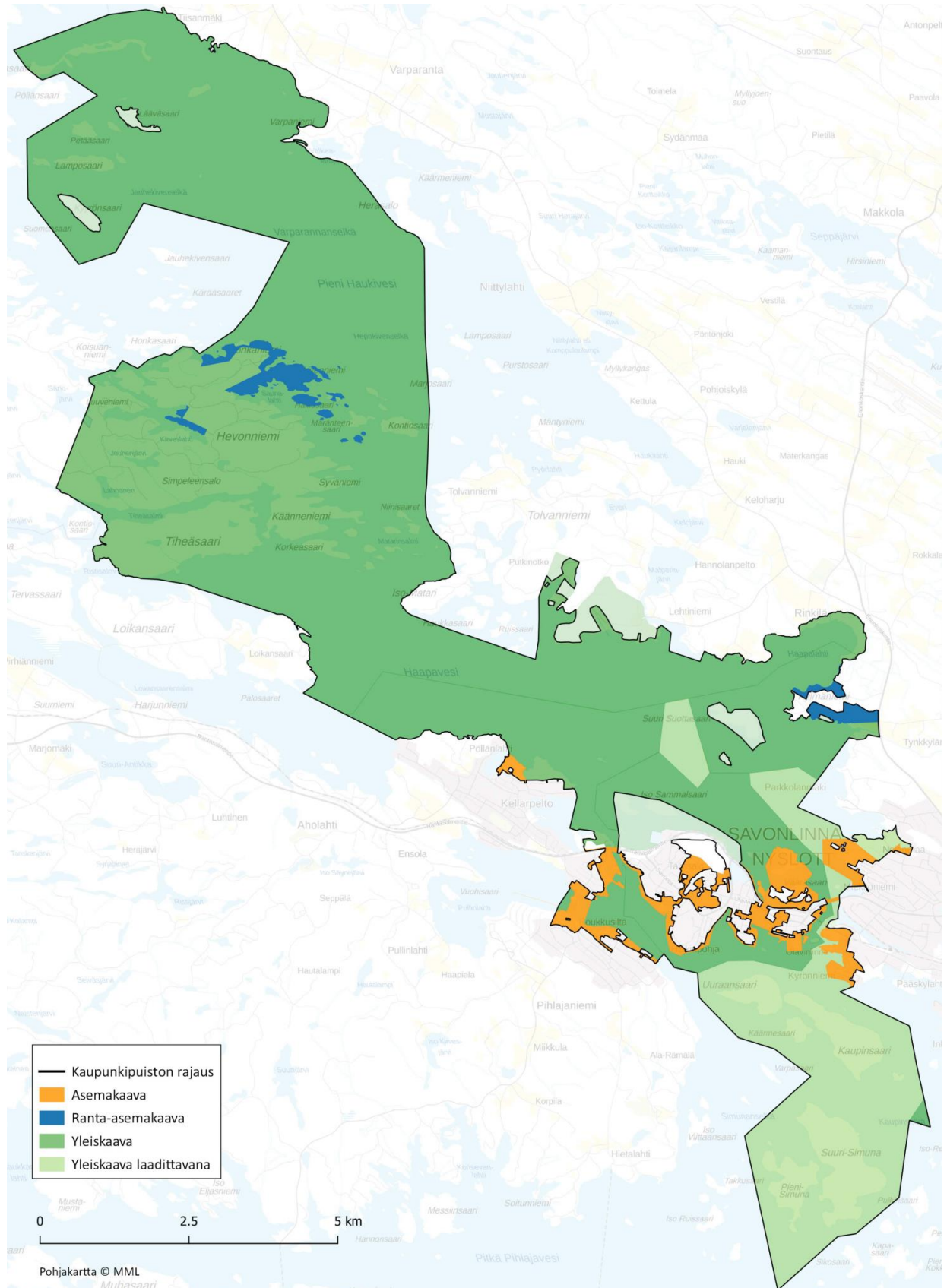
Savonlinnan keskustaajaman alueella asemakaavoitettujen alueiden pinta-ala on noin 23 km².

Yleiskaavatilanne vuonna 2019 (tarkemmin karttaliitteessä 2)

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Kaavatilanne vuonna 2019 (tarkemmin karttaliitteessä 2)

10. MAANOMISTUS

Kansalliseen kaupunkipuistoon osoitetaan ensisijaisesti kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa maanomistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole tarpeen, jos hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta MRL 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.

Suurin osa Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston maa-alueesta on kaupungin tai valtion omistuksessa.

Koko kaupungin alueesta vesialuetta on noin 38 %, asuin- ja liikekäytössä noin 2 %, peltoja noin 3 % sekä metsiä noin 57 %.

Kansallinen kaupunkipuisto sisältää yksityistä maata vain vahvistettujen kaavojen verran.

Laajimmat yksityisomistuksessa olevat maa-alueet ovat Tynkkylänjoen maakunnallisesti arvokas kartanomiljö peltoineen ja metsineen, Laitaatsillan valtakunnallisesti arvokas telakka (Stora Enso Oyj), Talvisalon hautausmaa (Savonlinnan seurakunta) ja Rauhalinnan valtakunnallisesti arvokas miljö. Näillä alueilla on voimassa olevat osayleis- ja asemakaavat. Alueiden ominaispiirteet säilyvät parhaiten kehittämällä matkailutoimintaa Tynkkylänjoella ja Rauhalinnassa sekä tukemalla veneilypalveluiden säilymistä Laitaatsillassa.

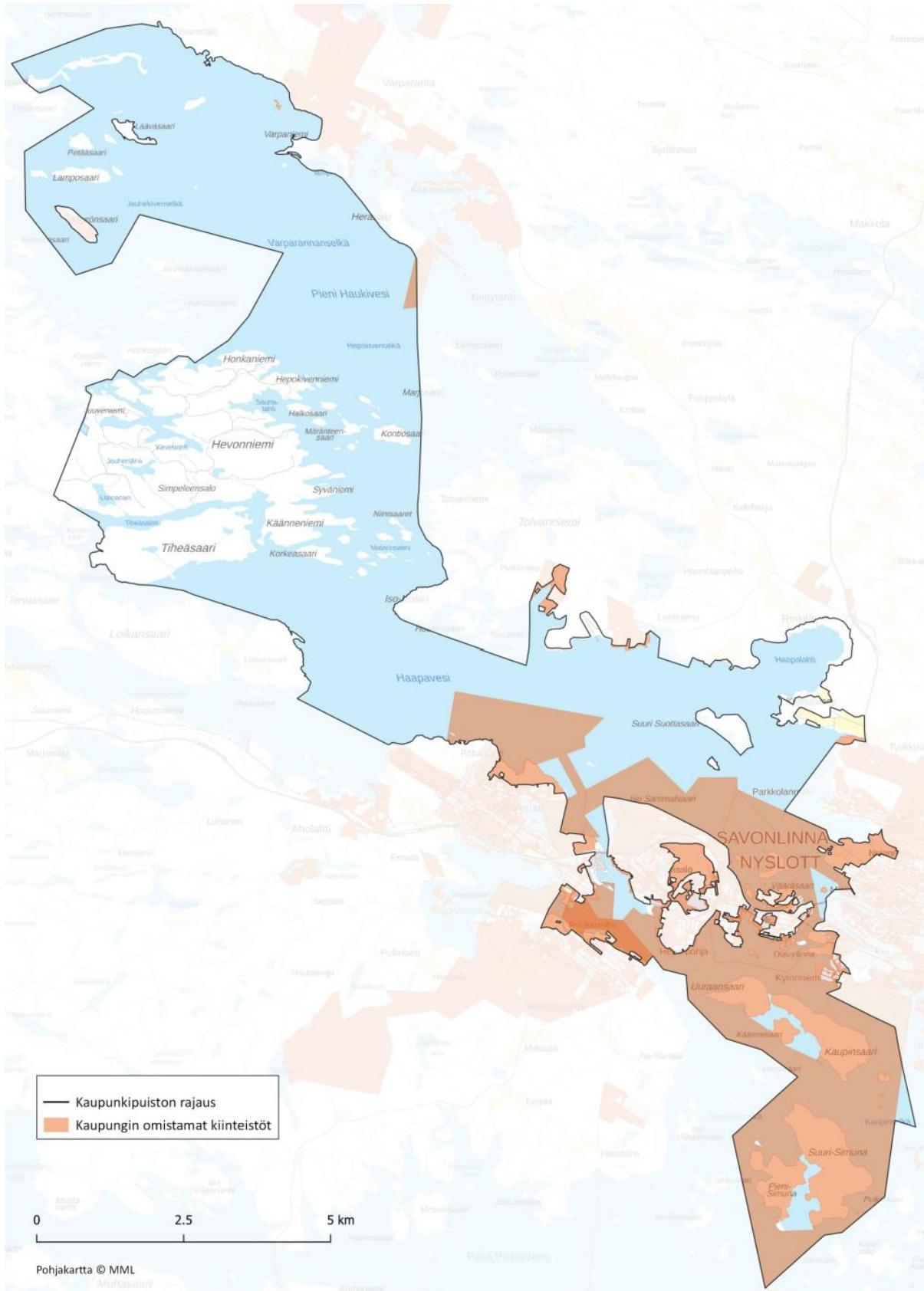
Hevonniemessä on laajoja yksityisomistuksessa olevia osayleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaisia alueita, joissa on erityisiä ympäristöarvoja (MY) sekä valtion hankkimia suojelualueita. Merkinnät vaikuttavat metsänhoitomenetelmien valintaan.

Kaupunki on hankkinut omistukseensa yksityisomistuksessa olleen Lehtiniemen kesällä 2019 sekä Rauhalinna on myyty yksityiselle maanomistajalle syksyllä 2019. Alueiden kehittäminen ja kaavoitus tulee perustumaan matkailuun.

Kansallisen kaupunkipuiston alueella kaupunki ja maanomistajat voivat päättää itsenäisesti omistamiensa alueiden kehittämisestä. Kansallisen kaupunkipuiston status ei velvoita toimenpiteisiin eikä aiheuta kustannuksia. Kansallisen kaupunkipuiston status voi edistää avustusten saamista korjaus- ja kulttuuriperintökohteisiin.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Kaupungin maanomistus (tarkemmin karttaliitteessä 3)

11. LUONNONYMPÄRISTÖ

Kansallinen kaupunkipuisto ei edellytä uusia suojeluvuoroja. Kaupunki voi suojella uusia alueita näin halutessaan, mutta kaupunkipuistostatus ei tätä edellytä. Paikalliset luontoarvot on otettu huomioon kaupungin puistojen ja taajamametsien hoidossa. Kansallisen kaupunkipuiston taajamametsissä on erilaisia metsälain luontotyyppisiä sekä lajeista mm. valkoselkätikkaa ja liito-oravaa.

Savonlinnan kansallinen kaupunkipuisto sijaitsee ainutlaatuisessa paikassa keskellä saimaannorpan elinalueita (Natura-alueet). Natura-alueet on rajattu maakuntakaavaan ja kaupungin osayleiskaavoihin.

Natura-alueet

Kansallisen kaupunkipuiston eteläosa kuuluu Pihlajaveden Natura-2000 alueeseen (FI0500013, SCI). Saarista Uuraansaari, Kaupinsaari, Käärmeasaari, Dynamiittiluoto, Tupakkaluoto, Venäjänsaari, Tahtisaari, Suuri-Simuna ja Pieni-Simuna sijaitsevat Natura-alueen keskellä. Uuraansaarella ja Suuri-Simunassa on kaupungin retkisatamat. Simunan saarista etelään Pihlajaveden Natura-alueen keskeinen osa saarineen kuuluu rantojensuojeluohjelmaan (valtioneuvoston periaatepäätös v. 1990) ja erityissuojelua vaativiin vesistöihin. Pihlajaveden Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, sillä noin 25 % norppakannasta asuu Pihlajavedellä. Kansallisen kaupunkipuiston eteläosassa on muutamia norpan pesäpaikkoja, muttei poikaspesiä. Natura-alueella on kuusi lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvaa aluetta, joista kolme Suuri-Simunassa. Lisäksi Natura-alueella on muutamia valtakunnallisesti arvokkaita maisema-kokonaisuuksia ja nähtävyyksiä ja arvokkaita perinnemaisemia. Nämä maisema-alueet eivät sijoitu kansallisen kaupunkipuiston alueelle.

Kansallisen kaupunkipuiston pohjoisosa on Hevonniemen Natura 2000-alue (FI0500171, SCI). Järvi-alueet ovat Haapavesi ja Pieni Haukivesi. Saarista Paskosaari, Virtasaari, Muikkuluoto, Pieni Suottaansaari, Suuren Suottaansaaren eteläosa, Munaluoto, Lääväsaari, Hietasaari, Kyyrönsaari, Ritosaari, Nuottasaari, Ruoholuoto ja Myhkyräsaari sijaitsevat Natura-alueen keskellä. Saarista Seurasaari, Petäsaari, Lamposaari, Korkeasaari, Pieni-Lampo, Laattaansaari, Jänissaari, Hepoluoto, Jaakonluoto, Hepokivensaari, Tahvonsaari, Virtanluoto, Vankiluoto, Halkosaari, Pieni Jänissaari, Kontiosaari, Märanteensaari, Niikonsaari, Matinsaaret, Murkinasaari, Niinisaaret, Uunisaari, Korkeasaari, Heinäsaari, Nikonsaari, Vahtisaari, Matkasaari, Torakkaluodot ja Tiheäsaari ovat osa Natura-alueita. Hevonniemen järvistä Laamanen, Jouhenjärvi ja Kirveslampi eivät kuulu Naturaan eivätkä myöskään Kirves-, Sammal-, Itä- ja Luuvelahti sekä Virtasalmi. Haapavedelle ja Haukivedelle on kaavoitettu useita venevalkama- ja retkisatama-alueita sekä loma-asutusta sekä järvi-alueelle että sisäjärvien rantaan. Hietasaarella on retkisatama. Hevonniemen Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, noin 3 % norppakannasta. Alueella on useita norpan pesäpaikkoja ja poikaspesiä. Hevonniemeen on perustettu luonnonsuojelualue keskeisille saimaannorpan elinalueille vuonna 2014. Hevonniemi ja Tiheäsaari ovat merkittäviä lehtokasvillisuuden keskittymiä.

Haapalahden Natura-alue (FI0500045, SPA) on avara lahdenpohjukka Haapaveden itälaidalla. Haapalahden valuma-alue on pieni ja maisemaa hallitsee järviruokokasvillisuus. Haapalahti on merkittävä vesilinnustoltaan ja kalataloudeltaan. Alue on myös Etelä-Savon merkittävimpiä muutonaikaisia levähdysalueita.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Natura-alueiden hoidosta vastaa Metsähallitus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) ovat yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa päivittäneet toimialueidensa Natura 2000 – verkoston yleissuunnitelmat vuonna 2017. Natura 2000 – verkosto koostuu luontodirektiivin (92/43/ETY) mukaisista erityisten suojelutoimien alueista (SAC) ja lintudirektiivin mukaan suojelluista alueista (SPA). Etelä-Savon ELY:n yleissuunnitelmassa todetaan, että Pihlajaveden SAC-alueella on MRL:n mukainen päivitystarve sekä Hevonniemen SAC-alueella metsätaloussuunnitelman laatimis- ja päivitystarve sekä Hevonniemessä myös toimenpidesuunnitelman laatimisen tarve, jossa toimenpiteinä esimerkiksi muutetaan yksipuolista metsärakennetta tai poistetaan lehtokasvillisuutta varjostavaa puustoa.

Natura-alueet, suojelualueet ja saimaannorpan elinalueet on osoitettu Haukiveden – Haapaveden (2001) osayleiskaavassa. Kansallisen kaupunkipuiston eteläpuolella Pihlajaveden osayleiskaavaan on tehty tarkistus (2017), jossa on tarkistettu luonnonsuojelualueiden rajaukset sekä siirretty lomarakennuspaikkoja saimaannorpan kannalta parempiin paikkoihin.

Luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien alueet

Luonnonsuojelualueet.	
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M)
	asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk
Kasinonsaaret (Sireenisaari, Sireeniluoto, Myhkyrä, Hirsipuusaari, Vääräsaari)	M osin ak, oyk, mk, lehtojensuojeluohjelma
Haapalahti	V eteläosa ranta-ak, eteläosa oyk oikeusvaikutukseton, koko alue mk, lintuvesiensuojeluohjelma, Natura-alue
Lehmänpäänlehto (Pihlajaniemi)	V oyk, mk, lehtojensuojeluohjelma
Poukkusillan lehdon länsiossa (Pihlajaniemi)	M ak, oyk, mk, valkoselkätikka
Simunan lehdot (Suuri-Simuna, Pieni-Simuna)	M oyk oikeusvaikutukseton, mk, lehtojensuojeluohjelma
Tynkkylänjoki (Nojanmaanlahti)	V oikeusvaikutukseton oyk, mk, lintuvesien suojeluohjelma

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Luonnonsuojelualueiden hoitoa ja käyttöä säätelee luonnonsuojelulaki (1096/1996). Laissa säädetään suojelualueilla noudatettavista rauhoitusmääräyksistä ja niistä poikkeamisesta.

Hevonniemen alue (Natura) on valtion- ja yksityisomistuksessa sekä Tynkkylänjoki (lintuvesien suojeluohjelma) kaupungin ja yksityisomistuksessa. Muut luonnonsuojelualueet sijoittuvat pääosin kaupungin omistuksessa oleviin taajamametsiin, saaristoon ja järvenlahtiin.

Kaavat uudistuvat Kasinonsaarilla, Poukkusillassa, Simunan saarilla, Tynkkylänjoella ja Haapalahden eteläosassa keskustaajaman strategisen yleiskaavan myötä, vaikkakaan aluerajauksiin ja suojelumerkintöihin ei tule muutoksia. Hevonniemi ja Haapalahden pohjoisosa kuuluvat Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavaan, jota ei olla päivittämässä.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Alueet, joilla on säilytettäviä luonnonarvoja

Alueet, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja perustuvat kaupungin aiempiin luontoselvityksiin sekä vuoden 2017 strategisen yleiskaavan luontoselvitykseen.

Osalla alueista esiintyy Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajeja (liito-orava, valkoselkätikka) sekä lehdot, kedot ja suot.

Tavoitteena on, että luonnonarvoiltaan arvokkaat elinympäristöt (luonnonsuojelulain, metsälain ja vesilain sekä muut arvokkaat elinympäristöt ja uhanalaiset luontotyypit) sekä uhanalaislajiston ja direktiivilajien esiintymispaikkojen säilyminen turvataan.

Alue, jolla on säilytettäviä ympäristöarvoja.	
Kohteen nimi	merkitys (valtakunnallinen V, maakunnallinen M, paikallinen P) asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk
Kasinonsaaret (Hopealuoto, Sulosaari, Majakkaluoto, Verkkosaari, Vääräsaaren pohjoisosassa)	P ak, oyk, maisemaltaan edustavat virkistysalueet, luontoarvoja mm. Vääräsaaren pohjoisosassa lehtoa
Kyrönniemi, Mallatsaari, Venäjänniemi	P ak, osa Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueetta (V), ei tehty luontoinventointia, maisemallinen arvo
Majakkaniemi (Miekkoniemi)	P ei kaavaa, valkoselkätikka, mahdollisesti liito-orava, lehto, metsälain mukaisia luontotyyppinä lehto, puro, keto
Patterinmäki (Laitaatsilta)	P osin oyk, puolustusvarustukset ja Patterinmäen harjanne sekä metsälain mukaisia luontotyyppinä keto ja luhta, pohjanlepakko
Piirakkakallion puisto (Kirkkoniemi, Laitaatsilta)	P ak, oyk, luhta
Poukkusillan lehto itäosa (Pihlajaniemi)	P ak, oyk, lehto, mahdollisesti liito-orava
Talvisalon virkistysalue (Talvisalo)	P osin ak, eri tyyppisiä metsälain mukaisia luontotyyppinä mm. puronotko, ei tehty luontoinventointia

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Alueet, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja sijoittuvat kaupungin omistuksessa oleviin taajamametsiin, saaristoon ja järvenlahtiin. Alueita on kaupungin metsäsuunnitelmassa hoidettu luonnontilaisina. Metsälaki (1093/1996) suojelee maisemaa maa- ja metsätaloudessa ja luonnonsuojelulaki (1096/1996) turvaa luonnon ominaispiirteiden säilymisen.

Alueilla on pääosin voimassa oleva osayleis- tai asemakaava. Talvisalon pohjoisosassa ja Miekkoniemellä ei ole voimassa olevaa kaavaa, joka tilanne muuttuu parhaillaan laadittavan strategisen yleiskaavan myötä.

Alueet ovat Poukkusillan lehtoa lukuun ottamatta ulkoilu- ja virkistyskäytössä.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Maisema-alueet

Kansallisen kaupunkipuiston alueelle sijoittuu Olavinlinnan maisema-alue, joka perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen vuodelta 1995. Maisema-alueen rajausta on pitkälti yhtenevä Olavinlinna – Haapasalmen kulttuuriympäristörajausten kanssa (RKY2009, Museoviraston inventointi valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä).

Kulttuurimaisemien päivitysinventointi on tehty vuonna 2016 (ympäristöministeriö). Olavinlinnan – Haapasalmen maisema-alueen rajausta muutuisi jatkossa siten, että uuteen Kyrönsalmen maisema-alueeseen sisältyisivät myös Kalkkuinniemen, Nökköniemen, Kasinonsaarten ulkoilu- ja virkistysalueet ja Majakkaniemi (Miekkoniemi). Maisema-alueen uusi rajausta ei ole vielä maakuntakaavassa, eikä sitä ole hyväksytty ympäristöministeriössä.

Kaupunkipuiston kartoissa on esitetty edellä mainitut valtakunnallisesti merkittävät alueet yhtenä Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueena (V) selkeyden vuoksi.

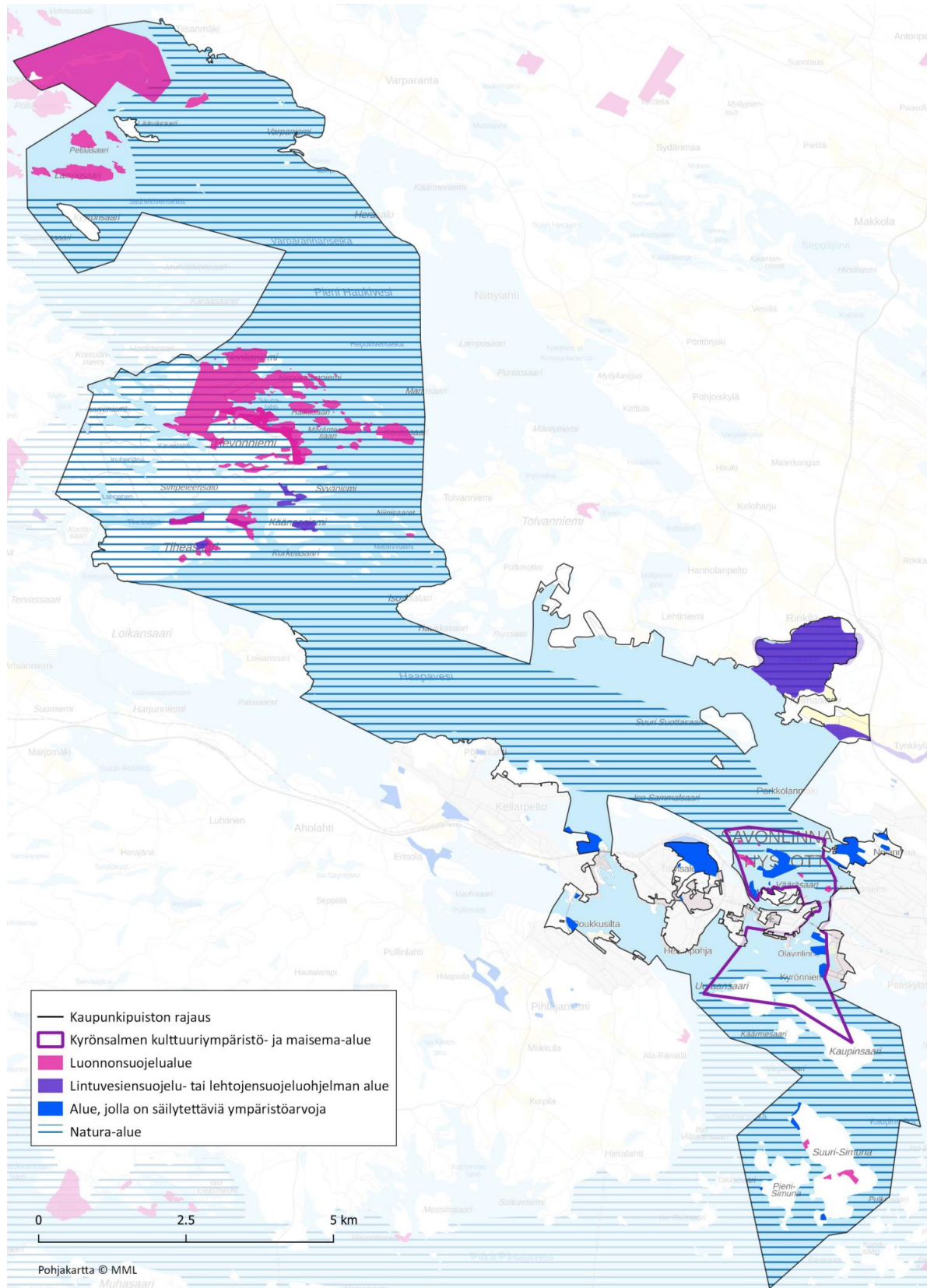
Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Uusi Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen rajausta voidaan ottaa huomioon sekä tarkentaa kaupungin parhaillaan laatimassa strategisessa yleiskaavassa.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, suojeluohjelmien alueet (maisema, lintuvedet) sekä alueet, joilla on säilytettävää ympäristöarvoja (tarkemmin karttaliitteessä 4)

12. VIHERALUEET

Puistot ja taajamametsät sekä talousmetsät

Kansallisen kaupunkipuiston viheralueet ovat puistoja, urheilukenttiä, taajamametsiä ja virkistysalueita.

Pääosa ydinkeskustan rantavyöhykkeestä on Olavinlinnan-Haapasalmen kulttuurimaisema- ja kulttuuriympäristöaluetta. Puistoalueet, viheralueet ja puistokäytävät sijaitsevat nauhamaisina reitteinä järven rannassa. Ydinkeskustan rannat on jätetty virkistyskäyttöön kaupunginvaltuuston periaatepäätöksellä.

Kaupungin rakennetut puistot sijaitsevat pääosin ydinkeskustassa. Muiden kaupunginosien puistot ovat luonnonmukaisempia. Osa viheralueista on suojeltu (Komendantinpuisto, Joel Lehtosen puisto, Puistokatu, Tallisaari, Riihisaari). Rannan viherkaistan yhteydessä on mm. matkustajasatama, tori, kesäravintoloita, uimarantoja, venevalkamia ja urheilupaikkoja.

Kantakaupungin alueella on puistoyksikölle kuuluvia luokiteltuja viheralueita noin 200 ha. Näitä alueita ovat mm. rakennetut ja rakentamattomat puistot, leikkipaikat, keskustan katuviheralueet sekä erilaiset niityt, pellot ja suojaviheralueet sekä lemmikkieläinten hautausmaa, Kauppatori ja koirapuisto.

Viljelypalstoja ja siirtolapuutarhaa hoitavat yhdistykset. Ne eivät sisälly kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen.

Savonlinnan kaupunki omistaa noin 1800 ha taajamametsiä. Laajemmat kansallisen kaupunkipuiston virkistysalueet (osa taajamametsiä) ovat Pihlajaniemessä, Talvisalossa, Miekkoniemellä ja Kasinonsaarilla. Taajamametsiin kuuluvat myös kaupungin eteläpuoliset saaret (Uuraansaari, Kaupinsaari, Käärmesaari, Suuri- ja Pieni-Simuna).

Taajamametsien lisäksi kaupunki omistaa on noin 2800 ha talousmetsiä, joista pääosa sijoittuu kansallisen kaupunkipuiston ulkopuolelle Pihlajaniemeen, Kerimäelle ja Varparannalle.

Hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kaupungilla on laadittu keskustaajaman alueelta viheralueiden hoitoluokitus. Luokittelussa on käytetty valtakunnallista ABC-luokitusta. Rakennetut puistot on luokiteltu hoitoluokkaan A ja rakentamattomat alueet ja kaupunginosien leikkipuistot luokkaan B sekä taajamametsät luokkaan C (liite 1).

Suurelle osalle keskustaajaman lähimetsistä on laadittu taajamametsien hoitoluokitukseen perustuva puistometsäsuunnitelma (luokka C). Näitä hoitaa kaupungin metsätoimi puistometsäsuunnitelman ohjeiden mukaan. Puistometsäsuunnitelmaan kuulumattomista taajamametsistä on ajantasaiset metsäsuunnitelmat. Taajamametsien käsittelyä ohjaavat ensisijaisesti luonnon monimuotoisuuteen, maisemanhoitoon ja kaupunkilaisten virkistytymiseen liittyvät lähtökohdat. Olosuhteiden näin salliessa pyritään mahdollisimman pitkään kiertoaikaan ja metsien uudistumiseen vähitellen luontaisesti. Varsinaisia uudistushakkuita tehdään vähän. Hoidon suunnittelussa on apuna tarkat metsäkuviotiedot, joiden mukaan hoitotoimenpiteet kohdennetaan. Taajamametsien kokonaiskasvusta hakataan vuosittain keskimäärin n. 65%.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Talousmetsistä on ajantasaiset metsäsuunnitelmat. Talousmetsissä periaatteena on mahdollisimman korkea metsänmyyntitulo, mutta toiminnassa otetaan toki huomioon metsäluonnon monimuotoisuus ja uhanalaisten lajien esiintymisalueet. Metsien käsittelyssä noudatetaan kaupungille myönnettyä PEFC-sertifikaattia.

Virkistys- ja ulkoilureitit

Kansallisessa kaupunkipuistossa viheralueet yhdistyvät toisiinsa sekä puistosta on hyvät yhteydet virkistys- ja ulkoilureiteille.

Liikuntapaikoista kansallisen kaupunkipuiston alueella ovat:

- Talvisalon urheilukeskus (jäähallit, kumirouhekenttä, kuntorata/hiihtolatu)
- Miekkonien (Nojanmaa) kuntorata
- Kyrönniemen urheilukenttä, beachvolley-kentät, kivituhkakenttä, hiihtolatu
- Sulosaaren ulkoilureitti (Kasinonsaaret)
- Savonlinnahalli (Heikinpohja)
- Keskustan rantoja kiertävä ulkoilureitti
- Heikinpohjan ja Kirkkopuiston kivituhkakentät
- Pikku Saimaan uimahalli (Savonniemi)
- Kalastajankylän uimaranta, frisbeegolfrata (Pihlajaniemi)
- Kievarin kierros (hiihtolatu, Nojanmaa – Varparanta)

Kansallisen kaupunkipuiston ulkopuolella liikuntapaikoista ovat Aholahden hiihtokeskus, Ruunavuoren laskettelurinteet, ratsastusreitit (Pihlajaniemi), Soininmäen (Pihlajaniemi) ja Karhuvuoren (Nätki) luontopolut, Nyrkkimäen kuntorata/hiihtolatu (Nätki) sekä Mertalan ja Nätkin kivituhkakentät.

Hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kaupunki on laatinut vuonna 2019 hyvinvointi ja liikuntapaikkasuunnitelman, johon edellä mainitut kohteet sisältyvät.

Talvisalo on keskustan yhtenäisin noin 54 ha ulkoilu- ja virkistysalue. Talvisalossa on myös topografialtaan kansallisen kaupunkipuiston korkein kohta. Alueelle on keskitetty urheilupalveluita; jäähalli ja harjoitusjäähalli, kumirouhekenttä, kuntorata. Eteläosaan on kaavoitettu paikat kahdelle uudelle hallille. Talvisalon pohjoisosan metsistä suuri osa on metsälain mukaista luontoaluetta, jotka kaupunki pitää luonnontilaisena. Talvisalon pohjoisosaa ollaan hakemassa Metso-ohjelmaan. Eteläosan metsissä luontoarvoja on parissa metsäkuviossa, muuten alue on hoidettua taajamametsää. Eteläosan ja pohjoisosan kuntoreitti on tarkoitus uudistaa ottaen huomioon metsälain mukaiset luontotyytit.

Miekkonien (Nojanmaan) ulkoilualue reitistöineen noin 43 ha palvelee kaupungin itäpuolen asukkaita. Miekkoniemellä asustaa valkoselkätikka ja liito-orava sekä alueella on lehtoa ja rantaluhtaa sekä kallioketoja. Kaupunki on pitänyt luontoarvoja sisältävät alueet luonnontilaisena. Näitä ollaan hakemassa Metso-ohjelmaan. Kuntorata on tarkoitus uudistaa ottaen huomioon metsälain mukaiset luontotyytit sekä valkoselkätikka ja liito-orava.

Olavinlinnan maisemansuojelualueelle Kyrönniemen kallioille (Kyrönniemi, Mallatsaari) on suunniteltu ulkoilureittejä, jotka suunnitellaan ottaen huomioon maisemansuojelualueen vaateet. Reitit estäisivät ympäristön kulumista. Kaupunki on pitänyt alueet osittain

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

luonnontilaisena. Kallioalueiden vieressä on Kyrönniemen urheilukenttä katsomo- ja huoltorakennuksineen sekä uimaranta.

Kasinonsaaret ovat Talvisalon lisäksi toinen keskustan päävirkistysalueista, noin 14 ha. Saarista osa on luonnonsuojelualueita. Sulosaassa on noin 2 km pituinen valaistu ulkoilureitti, johon on jyrkimpiin paikkoihin rakennettu portaita ja levähdyspaikkoja pitkin saaren kallioita. Sulosaassa on myös Kallioliinan kahvila (kylpylän historiaan liittyvä suojelurakennus, suosittu kesäkahvila) sekä julkisessa käytössä oleva laavu. Vääräsaaren pohjoisosassa toimii kesäteatteri, jonka itäpuolella on suojeltavaa lehtoa. Alue on asemakaavoitettu.

Kaupungin suunnitelmissa on, että keskustan pääsaaria kiertäisi noin 10 km pitkä ulkoilureitti; Pohjoisosa reitistä on rakennettu rinnakkaisväylän toteuttamisen yhteydessä vuosina 2013 - 2019, osia keskustan etelärannan reitistä puuttuu välillä Laitaatsilta – Heikinpohja – Savonniemi – Kyrönniemi. Etelärannan reitin täydentäminen mahdollistaisi vapaamman liikkumisen keskustan ranta-alueilla, urheilu- ja ulkoilutapahtumien järjestämisen sekä palvelisi asukkaiden lisäksi myös matkailua. Reitin varrelle osuvat Heikinpohjan ja Kirkkopuiston kentät, joita käytetään urheilukäytön lisäksi erilaisissa konserteissa ja tapahtumissa. Savonniemessä on Pikku-Saimaan uimahalli, avantouintipaikka ja tenniskentät sekä Huvilan panimoravintola (suojelurakennus). Savonniemen kehittämisestä matkailuun keskusteltu, suunnitelmia ei ole vielä laadittu. Alue sivuaa kansallisen kaupunkipuiston rajausta ja itäosa alueesta on Olavinlinnan – Haapasalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueita.

Pihlajaniemi on kehittynyt tiiviimmäksi asuinalueeksi muuta keskustaajamaa myöhemmin. Aluetta on rakennettu voimakkaammin vasta 1980-luvulta lähtien. Alueen maisemallinen arvo on rakentamatta säilyneessä rantavyöhykkeessä, joka on ulkoilu- ja virkistyskäytössä (Kalastajankylän uimaranta, frisbeegolfrata).

Vesistöt

Savonlinnan keskustaajamaa ympäröivät Saimaan Pihlajavesi ja Haapavesi.

Keskustan lähisaarista virkistyskäytössä ovat Uuraan-, Kaupin- ja Käärmeasaari, Pieni- ja Suuri-Simuna sekä Paskosaari.

Pohjoisessa Hevonniemen ja etelässä Pihlajaveden saaristo sisältävät sekä karuja kallioalueita että rehevää lehtomaisemaa. Alueet ovat tärkeitä saimaannorpan elinalueita. Saarilla on merkitystä luonnonarvojen lisäksi myös loma-asunto, veneily- ja virkistyskäytössä.

Kansallisesta kaupunkipuistosta on vesiyhteydet pohjoisosasta Linnasaaren ja Koloveden kansallispuistoihin ja eteläosasta Pihlajaveden saaristoon.

Kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen sisällytetyt Haapalahden Natura-alue ja Tynkkylänjoen länsiosa ovat tärkeitä vesilinnustoltaan.

Pieneltä Haukivedeltä kansallisen kaupunkipuiston itäosasta on vesiyhteys maakunnallisesti arvokkaaksi arvioidulle Niittylahden kartanon maisema-alueelle ja Niittylahden lintuvesiin. Tolvanniemen alue on myös perinteinen maisemakohde. Näillä alueilla on myös maaseutumatkailutoimintaa. Kansallisesta kaupunkipuistosta on yhteydet lännessä Aholahden, Pullinlahden ja Pihlajaniemen virkistysalueisiin sekä Tiheäsaaren eteläpuolella Loikansaareen.

Savonlinnan Pihlajavedellä ja Haukivedellä on omat kalastusalueensa. Kaupunki on saimaannorpan poikasten suojelemiseksi sopinut Etelä-Savon ELY-keskuksen kanssa kalastuksen rajoittamisesta kaikilla Saimaan vesialueilla 15.4. – 30.6. välisenä aikana. Sopimus on voimassa

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

vuoden 2020 loppuun. Rasvaevällisen järvitaimenen ja järvilohen kalastus on kielletty ympäri vuoden. Nuotankalauksen ja troolaukseen soveltuvat alueet kansallisessa kaupunkipuistossa ovat kaupungin omistamilla vesialueilla keskustan pohjoispuolella, Uuraansaaren eteläpuolella, Pieni- ja Suuri-Simunan ympäristöissä sekä Hevonniemen läheisyydessä. Keskustassa Kyrön-, Haapa- ja Laitaatsalmen alueet ovat rajoitusalueita, joilla jokamiehenoikeuteen perustuvaa kalastusta on rajoitettu, pyydykset ovat kiellettyjä sekä heittouisteluun ja perhokalastukseen tarvitaan erityisluvat.

Kaupungilla on ollut periaatteena, että ydinkeskustan ranta-alueet säilytetään yleisessä virkistyskäytössä viihtyisyyden ja ulkoilumahdollisuuksien sekä venevalkamien/venesatamien säilyttämiseksi.

Kaupungin ylläpitämiä uimapaikkoja kaupunkipuiston rannoilla ovat Pikku-Kakkosen ranta (Koulukatu), Heikinpohja, Kalastajankylä (Pihlajaniemi), Pikku-Saimaan uimaranta (Savonniemi), Kyrönniemen uimaranta, Laitaatsillan uimaranta, Majakkaniemen uimaranta (Miekkoniemi) ja Täry (Jukolansalo).

Perinteiset mattolaiturit on kaupunkipuiston alueella siirretty kuivalle maalle Kalastajankylään (Pihlajaniemi) ja Koululahdelle.

Hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvat kaupungin kolme vierasvenesatamaa; Kasino, Törninpöytä ja Kirkkolahti. Savonlinnan kaupungilla on vuokrattavana noin 1000 laituriipaikkaa ja noin 700 maihinvetopaikkaa noin 36 kohteessa eri puolilla kaupunkia. Laituriipaikoista suurin osa on kansallisen kaupunkipuiston alueella. Venesatamia on tarkoitus lähitulevaisuudessa keskittää.

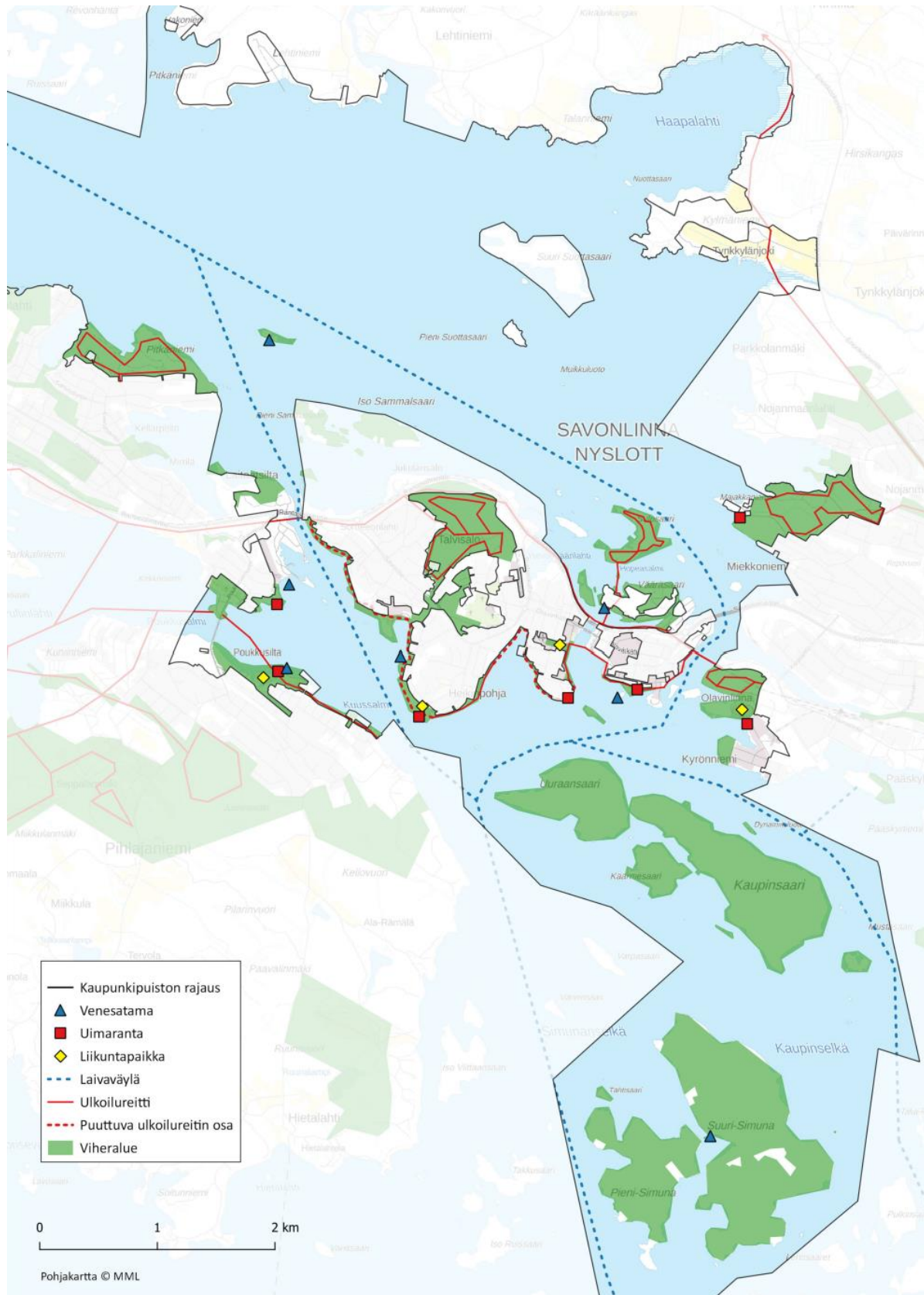
Suuri-Simun, Uuraansaaren ja Paskosaaren retkisatamat ovat palvelutasoltaan vaatimattomat, näiden ylläpito on ulkoistettu. Kaupunki miettii parhaillaan retkisatamien kehittämistä sekä Pihlajaveden että Haukiveden puolella, retkisatamaverkostoa ja retkisatamien maanvuokrasopimusten uusimista yhteistyökumppanien kanssa.

Toiveissa on ollut Uuraan-, Kaupin- ja Käärmeasaaren parempi hyödyntäminen virkistysmatkailussa ja matkailuun liittyvien palveluiden rakentaminen saariin. Saarien kehittämistä on rajoittanut palveluiden puuttumisen lisäksi puuttuva vesiliikenneyhteys ja laituripaikat.

Viheralueiden hoitoluokituksen piiriin kuuluvat kaupungin ylläpitämät uimarannat.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Keskeiset viheralueet, liikuntapaikat ja ulkoilureitit (tarkemmin karttaliitteessä 5)

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

13. KULTTUURIYMPÄRISTÖ

Kansallinen kaupunkipuisto sisältää useita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja alueita sekä näiden lisäksi muinaisjäännöksiä ja -alueita.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Savonlinnan keskustaajaman alueella on viisi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (maV), joiden rajaukset on hyväksytty valtioneuvostossa vuonna 2009. Kaikki näistä sijoittuvat kansallisen kaupunkipuiston alueelle.

- Olavinlinnan valtakunnallisesti arvokas maisema-alue perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen vuodelta 1995. Maisema-alue on pitkälti yhtenevä Olavinlinna – Haapasalmen kulttuuriympäristörajauksen kanssa (Museovirasto RKY 2010). Haapasalmen kulttuuriympäristö sisältää Kauppatorin, Tuomiokirkon ja Puistokadun ympäristöt.
- Laitaatsillan telakka on edustava ja ainutlaatuinen kokonaisuus Saimaan höyrylaivaliikenteen historiasta. Alue on Stora Enso Oy:n omistuksessa. Telakalla toimii veneilypalveluyrityksiä ja alueella on Savonlinnan pursiseura ry:n tukikohta.
- Asemanseudun kulttuurimaisema-alueen rooli on muuttunut henkilöjunaliikenteen siirryttyä Kauppatorille ja keskustan itäpuolelle Pääskylähteen sekä uudisrakentamisen myötä. Alue on kuitenkin edelleen luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi.
- Punkaharjun laivareitin huviloiden kulttuurimaisema tuli uutena alueena vuoden 2016 maakuntakaavan tarkistukseen. Alueeseen kuuluvat Pieni- ja Suuri-Simun saaret jatkuen Punkaharjun laivareittiä pitkin länteen Virtasalmelle.

Edellä mainittujen lisäksi Rauhalinna ympäristöineen ja Riihisaari kallioalueineen on suojeltu valtioneuvoston asetuksella 480/85.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Strategiseen yleiskaavaan sisällytetään Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-aluerajaus, joka sisältää nykyisen Olavinlinna – Haapasalmi kulttuuriympäristö- ja maisema-aluerajaukset sekä Kasinonsaarten maisema-alueen.

Laitaatsalmen telakan rooli tulee jatkossa korostumaan laivaliikenteen siirtyessä Laitaatsalmen uudelle syväväylälle, mikä lisää alueen veneilypalveluiden käyttöä sekä lisärakentamisen tarvetta. Alueen suojelurakennukset on määritelty inventoinneissa 2006 – 2019 sekä osoitetaan strategisessa yleiskaavassa. Laitaatsilta on 1960-luvun asemakaavassa teollisuusaluetta, mikä merkintä sopii alueen satama- ja veneilypalveluihin erikoistuneille yrityksille. Asemakaavan tarkistus tehdään maanomistajan, Stora Enso Oyj:n, tarpeiden mukaan.

Asemanseudun viheralueiden kehittäminen on otettu huomioon kaupungin puistoalueiden hoitosuunnitelmassa.

Punkaharjun laivareitin huviloiden maisema-alueelle Pieni- ja Suuri-Simun saarille osoitetaan nykyiset vakiintuneet lomarakennuspaikat. Strategisessa yleiskaavassa otetaan huomioon Suuri-Simun säilytettävät lehdot ja rantaluhdat.

Valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristö ja/tai maisema-alueiden rajauksiin sisältyy suojelurakennuksia ja -puistoja, joiden arvo on määritelty aiempien selvitysten tai kaupungin teettämän modernin rakennusperinnön selvityksessä vuonna 2019. Näitä kohteita ei merkitä erikseen kaavakarttaan, vaan ne sisältyvät kaavakartan aluerajaukseen ja kerrotaan yleiskaavan selostuksessa (listaus seuraavassa). Suojelurakennuksia (P-), joiden arvoa ovat heikentäneet kohteessa tehdyt muutokset, ei esitetä yleiskaavaan.

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja/tai maisema-alue.		
Alueen nimi ja siihen sisältyvät tai aluetta sivuavat suojelurakennukset.		merkitys: valtakunnallinen V (RKY inventointi), maakunnallinen M (maakuntakaavan kohde), paikallinen P, paikallinen monipuoliset perusteet P+, kohteessa tehdyt muutokset heikentäneet arvoa P-, kohteen merkittävyyttä tarkasteltava maakuntatasolla P > M, määritelty maakunnallisesti merkittäväksi aiemmissa inventoinneissa (M) asemakaava=ak, osayleiskaava=oik, maakuntakaava=mk, strateginen yleiskaava=stryk
LAITAATSILLAN TELAKKAYHDYSKUNTA	V	valtakunnallisesti arvokas Laitatsillan telakkamylly ja tähän liittyvä Kirkkoniemenkatu
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kirkkoniemenkadun asuntoalue, Kirkkoniemenkatu 2 - 11	V	ak, oik
Laitaatsillan kerhotalo	P	ak, oik
Laitaatsillan sauna-pesutupa	P+	ak, oik
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Anttila	P	oik
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Lepola	P	oik
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, paloasema ja ulkokuonarakennus	V	rakennussuojelulaki, oik, mk
Laitaatsillan telakan pohjoisosa, Rantala	P	oik
Laitaatsillan telakka, vanha voima-asema	P	oik
Laitaatsillan telakka, koneistamo- ja toimistorakennus	P	stryk
Laitaatsillan telakka, levy- ja moottorinkorjauspaja	P+	stryk
Laitaatsillan telakka, työkaluvarasto	P	stryk
Laitaatsillan telakka, veneveistämö ja puusepänpaja	P+	stryk
Laitaatsillan telakka, tavaravarasto/makasiini	P	stryk
KYRÖNSALMEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ- JA MAISEMA-ALUE	V	Olavinlinnan, Kyrön- ja Haapasalmen sekä Kasinonsaarten kulttuurimaisema ja rakennettu kulttuuriympäristö; sisältäen Olavinlinnan ympäristön, Puistokadun ja Kirkkopuiston varren kulttuurimaiseman sekä Linnankadun puutalokorttelit (Linnankatu 7, 9, 10, 11, 12 ja 13 sekä Eerikinkatu 5) sekä viheralueet (Mallatsaari, Kyrönniemi, Venäjänniemi, Uuraansaaren ja Kaupinsaaren pohjoisosat ja Kasinonsaarten suojelualueet ja virkistysalueet (Kallioliina ja Kasinonsaarten puusillat)
<i>Suojelurakennukset ja -puistot:</i>		
Akselinkatu 12	P	Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Aino Aktén puistotie 4 (Akselinkatu 6)	P	ak, oik
Eerikinkatu 5	P	ak, oik

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna

Kallioliinna	M	rakennussuojelulaki, ak, oyk, mk
Kasino	M	ak, oyk, mk
Kasinonsaaren puiset kävelysillat (Verkkosaari, Sulosaari)	M	stryk, mk
Kauppatori 1 (Olavinkatu 37, SYP)	M	stryk, mk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Komendantinpuisto	V	ak, oyk, mk
Koulukatu 18/Linnankatu 22	P+	stryk
Linnankatu 7	V	ak, oyk, mk
Linnankatu 9, Putka	V	oyk
Linnankatu 10, Heltimoisen talo	V	oyk
Linnankatu 11, Saima-talo	V	ak, oyk, mk
Linnankatu 12	V	ak, oyk, mk
Linnankatu 13	V	ak, oyk, mk
Linnankatu 14	P	stryk
Linnankatu 19 a	P	stryk
Linnankatu 20, NMKY	P	ak, oyk
Linnankatu 27, Koistisen talo	V	ak
Linnankatu 28	P+	stryk
Linnankatu 29	P+	ak, oyk
Linnankatu 32	P+	stryk
Linnankatu 34 a ja b, Malminranta	P+	stryk
Lippakioski, Savonlinna	P+	stryk, ak
Metsänhoitajan virkatalo, Akselinkatu 8	V	valtioneuvoston asetus, oyk
Miljoonatulo, Olavinkatu 41	M	stryk, mk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Olavinkatu 8	P	ak, oyk
Olavinkatu 42, Pinna	P	stryk, ak
Olavinlinna	V	vna 480/85, muinaisjäännös (puolustusvarustukset, keskiaikainen, historiallinen), oyk, mk
Possentornit, Olavinkatu 44	>M	stryk, 1960-luvun asuin- ja liikeyritys, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Puikkari, Olavinkatu 42	P	ak, oyk
Puistokadun koulu	V	ak, oyk, mk
Puistokatu 1	V	ak, oyk, mk
Puistokatu 4, Huvila	P	ak, oyk
Puistokatu 7	V	ak, oyk, mk
Puistokatu 15, entinen sairaala ja sen lisäosa (Uimahallinkatu 1)	M	vna 480/85, ak(paitsi lisäosa), oyk, mk
Punkaharjuntie 3, Killan elokuvateatteri	P+	stryk, 1950-luvun liike- ja kerrostalorakentamista, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Riihisaaren makasiini ja kallioalue	V	valtioneuvoston asetus, ak, oyk, mk
Satamakatu 11, Törninpöytä	P	stryk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla

Savonlinnan helluntaiseurakunnan rukoushuone, Tottinkatu 4	P	stryk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Savonlinnasali	P	stryk
Savonniemenkatu 6, Savonniemen entinen puinen koulurakennus ja pihapiiri kellarirakennuksineen	P	stryk, ak
Sotilaspojankatu 3, puutalo taidelukion tontilla	M	ak, oyk, mk
Sotilaspojankatu 10, entinen muuntoasema	P+,	stryk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Suruton	M	ak, oyk
Sääminginkatu 4, Säämingin seurakuntatalo	M	oyk, mk
Sääminginkatu 6, Säämingin pitäjätupa	V	ak, oyk, mk
Sääminginkatu 8 (Malmstedtin asuintalo)	M	ak, oyk, mk
Tallisaari	V	oyk, mk
Tottinkatu 5	P	stryk, Kyrönsalmen kulttuuriympäristö- ja maisema-alueen (V) reunalla
Tottintori ja Lehtosen puisto	V	ak, oyk, mk
Tuomiokirkko	V	kirkkolaki, oyk, mk
PUNKAHARJUN LAIVAREITIN HUVILAT	V	Saimaan sisävesiliikenteen historiaan liittyvä laivareitti ja sen varren huvilat
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Simunan huvila	V	mk
SAVONLINNAN RAUTATIEASEMA	V	useita suojelurakennuksia, Rautatiesopimus 1998
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Asemapäällikön talo	P	ak
Ratainsinöörin talo	P+	ak, oyk
Savonlinnan rautatieasema	V	ak, oyk, rautatiesopimus 1998
Veturitali, Savonlinna	P	ak, oyk, Savonlinnan rautatieaseman kulttuuriympäristön (V) reunalla

Kaupunkikuvallisesti arvokkaat maisema-alueet

Kaupunkipuiston alueella on kaksi paikallisesti arvokasta maisema-aluetta Tynkkylänjoen ja Aholahden kartanoiden pellot. Nämä on merkitty myös voimassa oleviin ranta- ja osayleiskaavoihin sekä tullaan osoittamaan strategiseen yleiskaavaan.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Maisemapellot säilyvät viljelykäytön jatkuessa.

Kaupunkikuvallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Savonlinnan keskustaajamassa on useita teollisuuslaitosten (Enso-Gutzeit, Schauman, Itä-Suomen Kutomo) vaikutuksesta syntyneitä asuinalueita, jotka ovat säilyneet kaupunkikuvassa pääosin yhtenäisinä. Lisäksi kansallisen kaupunkipuiston alueella on hyvin säilyneitä siirto- ja rintamaväen asuinalueita.

Kaupunkikuvallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön rajaukseen sisältyy suojelurakennuksia, joiden arvo on määritelty aiempien inventointien tai kaupungin teettämän modernin rakennusperinnön selvityksessä vuonna 2019. Näitä suojelurakennuksia ei merkitä erikseen kaavakarttaan, vaan ne sisältyvät kulttuuriympäristön aluerajaukseen ja kerrotaan yleiskaavan selostuksessa (listaus seuraavassa). Kaupunkikuvallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ja suojelurakennuksia, joiden arvoa ovat heikentäneet kohteessa tehdyt muutokset (P-) ei esitetä yleiskaavaan.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kaupunkikuvallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt tullaan osoittamaan strategisessa yleiskaavassa, jonka ohjausvaikutus kohdistuu alueelle laadittaviin asemakaavamuutoksiin.

Alueet ovat säilyneet kaupunkikuvallisesti yhtenäisinä ja aikakauttaan edustavina, mikä tulisi ottaa huomioon täydennys- ja korjausrakentamisessa tai rakennustapaohjeissa.

Kaupunkipuiston alueella maakunnallisesti arvokkaaksi on jo aiemmin luokiteltu Tynkkylänjoen kartano ja Nökköniemen asuinalue. Uusina maakunnallisesti arvokkaina alueina (>M) esitetään yleiskaavaan Keskussairaala, Kalkkiuuninniemi, Kivitalokorttelia ja Kyrönniemeä.

Paikallisesti arvokkaita ja yhtenäisenä säilyneitä sosiaalisen asuntotuotannon, kaupungistumisen ja teollisen historian alueita ovat Heikinpohja, Laitaatsillan asuinalue, Hernemäki, Kinttupolunmäki, Olavintori ja Venäjänniemi. Alueille ei kohdistu tällä hetkellä rakentamispaineita eikä asemakaavan tarkistamistarpeita.

Kaupunkikuvallisesti arvokas kulttuuriympäristö		
Paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö nimi sekä siihen sisältyvät suojelurakennukset.	merkitys: valtakunnallinen V (RKY inventointi), maakunnallinen M (maakuntakaavan kohde), paikallinen P, paikallinen monipuoliset perusteet P+, kohteen merkittävyyttä tarkasteltava maakuntatasolla P >M, määritelty maakunnallisesti merkittäväksi aiemmissa inventoinneissa (M)	
	kaavatilanne: asemakaava=ak, osayleiskaava=oik, maakuntakaava=mk uusi= ei ole merkitty aiemmin osayleiskaavoihin	
HEIKINPOHJA	P+	oik, Heikinpohjan 1950-luvulla rakentunut Savonlinnan ensimmäinen kerrostaloalue ja yliopistonmäki 1960-luvulta (P+), oik, Palomäentie, Paimenkatu, Neitsytkatu: 1940- ja 1950-luvun siirto- ja rintamaväen asuintaloja (P+)
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Heikinpohjantie 4-12, 28, 30, 34	P, uusi	
Kuninkaankartanonkatu/Heikinpohjantie korttelit 23 ja 34	P, uusi	
Neitsytkatu 3 – 16	P+, uusi	
Seminaarirakennus, vanha osa	P+, uusi	
HERNEMÄKI	P+	oik, 1940- ja 1950-luvun siirto- ja rintamaväen asuintaloja
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Asevelikadun A-talot, 12, 14, 16	P, uusi	
INKERINKYLÄ	M	ak, oik oikeusvaikutukseton, mk, 1940-luvun siirto- ja rintamaväen asuintaloja
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Pääskylahden kirkko	P+, uusi	kirkollinen rakennus, Inkerinkylän kulttuuriympäristön (M) reunalla

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna

Pääskylahden siunauskappeli	>(M), uusi	kirkollinen rakennus, Inkerinkylän kulttuuriympäristön (M) reunalla
Schaumanin tehtaan pientalot 40 kpl; Iskontie 1,3,5,7,9,11,13, Jontikantie 1 – 14, Sorvarinkatu 10 – 16, 18, 20, 22, 24, Tehtaankatu 34, 36, 38, 43, 45, 47 Urheilukatu 2, sauna ja pesula	M P, uusi	oyk Inkerinkylän kulttuuriympäristön (M) reunalla
KESKUSSAIRAALA	P+> M (M)	oyk, 1950-luvun sairaalamiljö
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Savonlinnan keskussairaalan asuntolat	M, uusi	alue oyk
Savonlinnan keskussairaalan lääkärien asuintalo	M, uusi	alue oyk
Savonlinnan keskussairaalan päärakennus	M (M), uusi	alue oyk, Suomen kolmas keskussairaala 1950
Savonlinnan keskussairaalan rantasauna	P+, uusi	alue oyk
Savonlinnan keskussairaalan sairaanhoitajakoulu ja asuntolat	P+, uusi	alue oyk
KALKKIUUNINNIEMI	P+>M	ak, oyk, 1900-luvun alun omakoti- ja huvilarakennuksia
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kalkkiuuninkatu 11	P	ak, oyk
Kalkkiuuninkatu 4	P	ak, oyk
Kalkkiuuninkatu 6	P	ak, oyk
Kalkkiuuninkatu 8	P	ak, oyk
Linnanrakentajankatu 10	P	ak, oyk
Linnanrakentajankatu 3	P	ak, oyk
Linnanrakentajankatu 7	P	ak, oyk
Linnanrakentajankatu 8	P	ak, oyk
Linnanrakentajankatu 9	P	ak, oyk
KINTTUPOLUNMÄKI	P	ak, oyk, mk, 1900-luvun alun työväen asuinalue, arvo osin heikentynyt (P)
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kinttupolku 3	P	ak, oyk
Kinttupolku 5	P	ak, oyk
Kinttupolku 7	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 3	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 5	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 7	P	ak, oyk
Vääräsaarenkatu 9	P	ak, oyk
KIVITALOKORTTELI	>M, uusi	1940-1950-lukujen yhtenäinen kerrostalokortteli (Torihovi, Linnanhovi, Kyröhovi ja sen pihatalo, Satamakatu 1 Hotelli Tott, Satamakatu 3)
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Olavinkatu 30 - 34 (Torihovi, Kyröhovi, Linnanhovi)	P+, uusi	
Satamakatu 1, Hotelli Tott	P, uusi	
Satamakatu 3	P, uusi	
Satamakatu 5	P, uusi	

KYRÖNNIEMI	>M, uusi	ak, oyk oikeusvaikutukseton, pientaloalue Schaumanin tehtaan tuntumassa 1920 – 1960-luvuilta
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kerhotie 12	P, uusi	ak, Kyrönniemen kulttuuriympäristön (M) reunalla
Kyrönniemenkatu 4	P, uusi	ak
Metsäkonttorinkuja 6	P, uusi	ak, Kyrönniemen kulttuuriympäristön (M) reunalla
Metsäkonttorintie 3	P+, uusi	
Metsäkonttorintie 5	M, uusi	ak, mk
Metsäkonttorintie 7	M, uusi	ak, mk
Metsäkonttorintie 9	M, uusi	ak, mk
Metsäkonttorintie 11	P+, uusi	
Metsäkonttorintie 13	P+, uusi	
LAITAATSILTA	P, uusi	oyk, Enso-Gutzeitin työntekijöiden asuinalue 1950-luku (P)
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kellotornintie 24, ns. Kilpeläisen talo	P	oyk
Kirkkoniemen koulu	P	ak, oyk
Säämingin vanha kellotapuli ja hautausmaa	M	kirkkolaki, ak, oyk, mk
LEIVONKATU/KIURUNKATU	>M, uusi	1940-luvun Schaumanin työnjohtajien ja virkailijoiden asuinalue
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Leivonkatu 8,9,13 /Kiurunkatu 2,4,6	>M, uusi	1940-luvun Schaumanin työnjohtajien ja virkailijoiden asuintaloja
NOJANMAAN KARTANO	M	maakunnallisesti arvokas kartanomiljö
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Nojanmaan kartanon alue rakennuksineen	M	oyk, mk
NÖKKÖNIEMI	M	ak, oyk, mk, 1900-luvun alun työväen asuinalue (M)/ osa Kyrönsalmen maisema-alue
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kalliokatu 3	P	ak, oyk
Putkinotkonkatu 1	P	ak, oyk
Putkinotkonkatu 2	P	ak, oyk
Putkinotkonkatu 3	P	ak, oyk
Putkinotkonkatu 8	P	ak, oyk
Suruttomankatu 1	P	ak, oyk
Suruttomankatu 2	P	ak, oyk
Suruttomankatu 3	P	ak, oyk
Suruttomankatu 4	P	ak, oyk
Suruttomankatu 5	P	ak, oyk
OLAVINTORIN KULTTUURIYMPÄRISTÖ	P, uusi	Olavintorin alueeseen kuuluvat Kalmarinkadun suojelurakennukset (5,7,9, 11, 13), Pikku kirkko, Oopperatoimisto sekä Äkkiväärän kaupungintalo viheralueineen
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Kalmarinkatu 7	M	ak, oyk, mk
Kalmarinkatu 9	M	ak, oyk, mk
Kalmarinkatu 13/Olavinkatu 31	M	oyk, mk
Kalmarinkatu 5	P, uusi	pienkerrostalo, kaupunkitalo

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Savonlinna

Olavinkatu 25 (entinen lyseo)	M	ak, oyk, mk
Olavinkatu 27 (vanha kaupungintalo)	M	ak, oyk, mk
Pikkukirkko, Savonlinna	M	ak, oyk, mk
Äkkiväärä; Savonlinnan kaupungintalo / Tiiliputka	P+ (M), uusi	1980-luvun jälkipuolen hallinnollista historiaa ja entinen Savonlinnan Putka
PÄÄSKYLÄHDEN KULTTUURIYMPÄRISTÖ	P, uusi	1940- ja 1950-luvun siirto- ja rintamaväen asuintaloja
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Ilmarisenkatu 2, entinen muuntoasema	>(M), uusi	ak
Toppalan työväentalo	>(M), uusi	1950-luvun työväentaloarkkitehtuuri
TYNKKYLÄNJOEN KARTANO	M	maakunnallisesti arvokas kartanomiljö
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Tynkkylänjoen kartano puukujanteineen	M	oyk, mk
VENÄJÄNNIEMI	P+, uusi	osin ak, kaupungin teollisuushistoriaa 1910 – 1940-luvulta
<i>Suojelurakennukset:</i>		
Alttarkiven huvila	P	ak, oyk
Kivelänkatu 8	P+, uusi	

Muinaisjäännökset ja -alueet

Kansallisen kaupunkipuiston alueelle sijoittuu useita muinaismuistolain (295/1963) nojalla suojeltuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Ne ovat pääasiassa asuinpaikkoja, hylkyjä ja puolustusvarustuksia.

Muinaisjäännösalueita ovat myös Olavinlinna ja Savonlinnan vanha asemakaava-alue, joka sijaitsee Linnankadun ympäristössä. Aluerajauksen sisällä on mahdollisesti vielä jäänteitä historiallisesta ns. linnanmalmin asuinalueesta. Tämä aluerajaus ei varsinaisesti rajoita rakentamista, mutta edellyttää tarkempia arkeologisia tutkimuksia ennen rakennustöiden aloittamista.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Arkeologisen kulttuuriperinnön hoitoa ohjaa ensisijaisesti muinaismuistolaki (295/1963) sekä sen tukena eurooppalainen maisemayleissopimus. Kohteiden metsänhoidossa voidaan noudattaa kiinteiden muinaisjäännösten hoidosta laadittuja oppaita (Metsähallitus).

Savonlinnan keskustaajaman alueella sijaitsevat muinaisjäännökset ja -alueet osoitetaan strategisessa yleiskaavassa, joka tulee korvaamaan Savonlinnan taajama-alueella voimassa olevat osayleiskaavat. Osa strategisen yleiskaavan kohteista on myös asemakaavoitettu. Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavassa on osoitettu muinaisjäännökset ja -alueet.

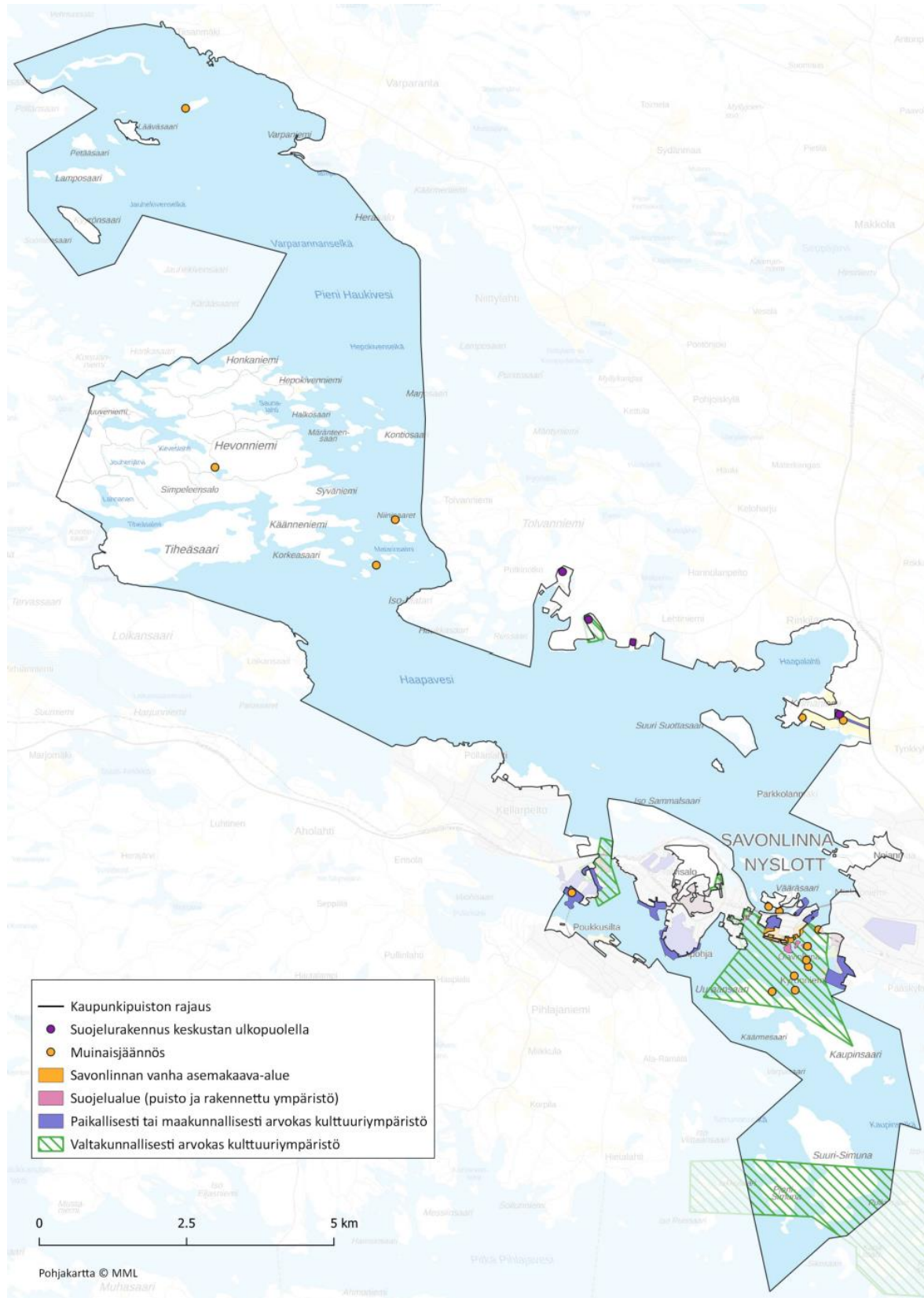

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Muinaisjäänneksien ja -alueiden luokitus	
Kohteen nimi	valtakunnallisesti merkittävä (luokka I) V, maakunnallinen M asemakaava=ak, osayleiskaava=oyk, maakuntakaava=mk, strateginen yleiskaava = stryk
Kaupinsaari	mk, stryk, historiallinen, hylky
Kaupinsaari 1	stryk, historiallinen, hylky
Kirkkoniemi	mk, oyk (stryk), ak historiallinen, hautausmaa
Kirveslampi	oyk, kivirakenteet, röykkiöt, ajoittamaton
Koululahti eteläranta	stryk, historiallinen 1900-luku, hylky
Koululahti pohjoisosa	stryk, historiallinen 1900-luku, hylky
Koululahti Vääräsaari	M ak, oyk (stryk), mk, historiallinen, hylky
Kyrönniemi	mk, stryk, historiallinen, hylky
Kyrönniemi, Metsäkonttorintie	venäläissotilaiden hautausmaa 1700-luvulta
Kylmäniemi a	V ak, oyk (stryk), mk, moniperiodinen
Kylmäniemi b	V ak, oyk (stryk), mk, esihistoriallinen
Laitaatsillan taistelupaikka	M ak, oyk (stryk), mk, historiallinen, puolustusvarustukset
Majakkaniemi	mk (stryk), kivikautinen asuinpaikka
Niinisaaren varustukset	oyk, puolustusvarustukset, linnakkeet, historiallinen
Olavinlinna	V ak, oyk (stryk), mk, historiallinen keskiaikainen, puolustusvarustukset
Patterinmäki	stryk, historiallinen, puolustusvarustukset
Rapaluoto 1	M stryk, mk, historiallinen, hylky
Rapaluoto 2	M stryk, mk, historiallinen, hylky
Savonlinnan vanha asemakaava-alue	V stryk, mk, historiallinen ns. linnan malmin asuinalue
Sortteerinmäki	oyk, puolustusvarustukset, maavallit
Suuri Haapajärvi B	stryk, kivikautinen asuinpaikka
Uuraansaari	M stryk, mk, ei määritelty, hylky

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

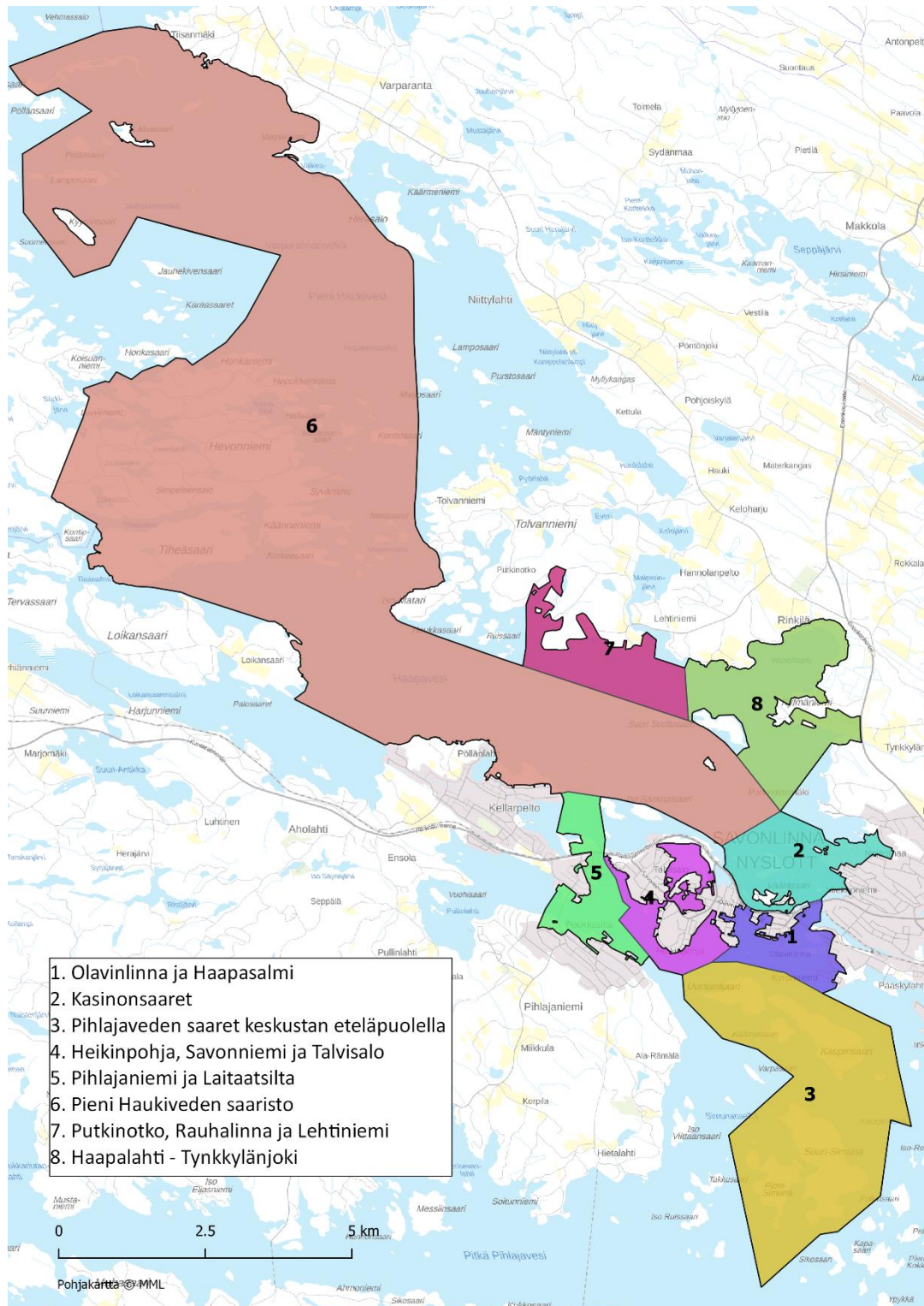

Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet sekä muinaisjäänne- ja -alueet (tarkemmin karttaliitteessä 6)

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

14. SAVONLINNAN KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON OSA-ALUEET JA NIIDEN ALUSTAVA HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA

Savonlinnan kaupunkipuiston osa-alueet (tarkemmat kartat liitteessä 7)

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

1. Olavinlinna ja Haapasalmi

Olavinlinna

Olavinlinna rakennettu 1475, linnanherrana Eerik Akselinpoika Tott, on valtakunnallisesti arvokas maamerkki ja monumentti.

Komendantinpuisto on asemakaavalla suojeltu puistoalue, joka on osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa. Puisto on nimetty Olavinlinnan varuskunnan komendantin mukaan.

Tallisaari on yleiskaavassa suojeltu puistoalue, osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa. Saaressa on säilytetty linnan hevosia.

Riihisaari kalliosaari ja makasiinirakennus (linnan viljan kuivaus ja puinti, v. 1852 Lohrman) on suojeltu valtioneuvoston asetuksella. Alue on Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa. Saaressa on sijainnut Olavinlinnan varastoja, aiempi nimi oli Kavassisaari.

Linnan lähellä sijaitsevat ranta-alueet on otettu julkiseen käyttöön 1970-luvulla. Rannassa kulkevat Aino Acktén, Martti Talvelan ja Timo Mustakallion puistotiet on nimetty oopperajuhlien myötä. Nämä ovat osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa.

Olavinlinnasta Matkustajasatamaan johtavan Linnankadun ympäristö on osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa, sisältäen useita suojelurakennuksia. Linnanmalmin muinaisjäännösalue, osa Olavinlinnan asutushistoriaa 1600-luvulta, sijaitsee pääosin Linnankadun alueella.

Kalkkiuuninniemi Kyrönsalmen rautatiesillan pohjoispuolella on omakoti- ja huvila-alue 1900-luvun alkupuolelta. Alue on suojeltu asemakaavalla. Kalkkiuuniniemessä (Kalkkuinniemi) poltettiin kalkkia linnan muuraustoihin.

Kansalliseen kaupunkipuistoon on sisällytetty Itä-Suomen kutomon v. 1938 pohjalta syntyneen Schaumanin vaneritehtaan asuinalueet Kyrönniemellä ja Venäjänniemellä. Alueeseen sisältyy myös sotahistoriaa Kyrönniemeltä löytyi vuonna 2018 venäläissotilaiden hautausmaa 1700-luvulta.

Kyrönniemen, Mallatsaaren (entinen Olavinlinnan mallassauna sijainnut alueella) ja Venäjänniemen kallioalueet ovat osa Olavinlinnan kulttuuriympäristöä ja maisemaa. Alueet ovat ulkoilu- ja virkistyskäytössä. Urheilukentän ja Mallatsaaren välinen salmi on täytetty 1960-luvulla. Mallatsaarella oli tanssilava 1970-luvulle saakka sekä Kyrönniemessä leirintäalue 1980-luvulle saakka, jolloin se siirtyi Vuohimäkeen kaupungin länsipuolelle.

Törnipyörän vierasvenesataman saaressa on sijainnut 1900-luvun alusta 1960-luvulle Kerttulan yleinen sauna ja järviuima-allas, joiden palauttamisesta kaupunkikuvaan on keskusteltu. Alueella on kaupungin vierasvenesatama ja Koulukadun uimaranta. Alue on osa Olavinlinnan kulttuuriympäristö- ja maisema-alueita.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Suomen kansallismuseo vastaa Olavinlinnan hoidosta ja ylläpidosta.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Olavinlinnan ympäristöstä on tehty maisemanhoitosuunnitelma vuonna 1998 (Olavinlinna, Maisema ja monumentti 213, ympäristöministeriö), jota kaupunki on noudattanut viheralueiden ja puuston hoidossa sekä istutusten suunnittelussa.

Riihisaaren maakuntamuseoon on suunniteltu Saimaan luonto- ja museokeskusta, johon liittyisi Savonlinnan maakuntamuseon ja Metsähallituksen yhteisen näyttelyn uudistaminen. Sisätilojen muutostyöt ovat käynnistymässä. Riihisaaren ulkoalueista ja uudisrakennuksista on laadittu kehittämissuunnitelma vuonna 2019 (liite), joka toteuttaminen aloitetaan lähitulevaisuudessa.

Tallisaareen ja Riihisaareen on rakennettu vuoden 2018 aikana ympäristövalaistus.

Olavinlinnassa ja Tallisaarella on ollut 2015 – 2017 ympäristövalotaidetta, mikä on houkutellut asukkaita ja matkailijoita alueen tapahtumiin. Lisää valotaidetta ja valoon liittyviä tapahtumia on suunnitteilla parhaillaan käynnissä olevassa Illumination EU-hankkeessa.

Kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa voidaan hyödyntää aiemmin laadittuja suunnitteluohjeita ja suunnitelmia. Kaupunki on esimerkiksi vuonna 2014 laatinut katu ympäristön laatukäsikirjan eli designmanuaalin, jota on käytetty kaupungin katujen, satamien ja puistojen uudistamisessa. Laatukäsikirja antaa ohjeita kalusteisiin ja varusteisiin sekä näiden väriytyksiin ja istutuksiin ja katumateriaaleihin. Lisäksi yrityksiä varten tehtiin samalla (ensimmäisenä Suomessa) liikejulkisivujen suunnittelukäsikirja, yhtenäisen kaupunkikuvan ylläpitämiseksi.

Aino Acktén, Martti Talvelan ja Timo Mustakallion puistoteitä hoidetaan viheralueiden hoitoluokituksen mukaisesti.

Kaupungin omistuksessa olevat osat Linnankadun puutalokortteleista on korjattu 2010-luvulla EU-hankkeessa. Rakennukset ovat matkailuyritysten käytössä. Keskustan kadut olivat vielä 1970-luvulla pääosin nupukivi- tai kenttäkivipintaisia, mikä on Linnankadun kunnostuksessa palautettu.

Kalkkiuuninniemen ja Kyrönniemen asuinalueiden luokitusta ollaan nostamassa maakunnallisesti arvokkaiksi yleiskaavaa varten laaditun kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta. Kalkkiuuninniemi kuuluu ns. Kyrönsalmen maisema-alueeseen (inventointi ympäristöministeriö v. 2016).

Kyrönniemen ja Mallatsaaren kallioille on suunniteltu ulkoilu- ja polkuverkostoa. Suunnittelussa otetaan huomioon sijainti arvokkaalla maisema-alueella ja ympäristön kulumisen ehkäiseminen ohjaamalla liikkumista valituille alueille.

Törnipyörän vierasvenesatama merkitään parhaillaan laadittavaan strategiseen yleiskaavaan ja vaati myöhemmin asemakaavamuutoksen.

Haapasalmi

Haapasalmen kulttuuriympäristö sisältyy pääosin valtakunnallisesti arvokkaaseen Olavinlinna maisema- ja kulttuuriympäristöalueeseen.

Savonlinnan Matkustajasatama on perinteinen Saimaan höyrylaivalaiturien lähtöpaikka. Satamasta lähtee edelleen säännöllinen reittiliikenne Punkaharjulle ja Kuopioon. Satama on uudistettu vuonna 2012. Satamapuisto katuineen on alueen historiaan liittyvä kokonaisuus. Satamapuiston molemmissa päissä ovat olleet paviljonkirakennukset, jotka eivät ole säilyneet. Tilalla on paikallisesti arvokas 1950-luvun Lippakioski, joka on perinteinen savonlinnalainen kahvila. Toisessa päässä on uudisrakennuksena Ravintola Vaahto.

Matkustajasatamaa reunustaa yhtenäinen kerrostaloalue ns. Kivitalokortteli 1950-luvulta, joka on luokiteltu kaupungin laatimassa kulttuuriympäristöselvityksessä maakunnallisesti arvokkaaksi. Alueetta rajaavat Kalmarinkatu, Satamakatu ja Olavinkatu. Toinen edustava alue on paikallisesti arvokas ns. Olavintori. Olavintorin alueeseen kuuluvat Kalmarinkadun huvilat 1900-luvun alkupuolelta, Äkkiväärän kaupungintalo, oopperatoimisto (vanha kaupungintalo), Pikkukirkko (1800-luvun ortodoksinen kirkko) sekä näiden viheralueet.

Kaupungintalon edessä sijaitseva Olavintori on nimensä mukaisesti toiminut 1800-luvun lopulle saakka keskustan kokoontumis- ja kauppapaikkana. Tori siirtyi 1800-luvun lopussa puutalokortteleissa olleiden rakennuspalojen myötä järven rantaan Kauppatorille.

Kauppatorin alue on säilynyt nykyisessä mittakaavassaan ja paikassaan noin 150 vuoden ajan. Toria ympäröivillä rakennuksilla on vahva kaupallinen historia, jonka lähtökohdat ovat Venäjän vallan ajalta, vaikkakin rakennukset ovat modernimpaa rakentamista 1950-luvulta keskustassa riehuneiden tulipalojen ja maailmansodan pommitusten myötä. Kauppatorin asema-aukio on osa perinteistä kaupallista aluetta - Kauppatori 1. ns. SYPin talo toimii alueen maamerkinä.

Haapasalmen Pitkäsilta (v. 1858, osa Olavinkatua) on keskeinen pääväylä kaupungin halki. Torisilta Haapasalmen yli valmistui vuonna 2002.

Toria vastapäätä Puistokadun viheralueet ja rakennuskorttelit, joista vanhimmat 1800-luvun lopulta, on pääosin suojeltu sekä osa rakennuksista luokiteltu maakunnallisesti arvokkaiksi. Puistokadun varrella sijaitseva Kirkkopuiston kenttä on perinteinen urheilu- ja tapahtumapaikka. Kirkkopuistoa reunustavat Säämingin kunnan aikaiset (kuntaliitos vuonna 1973) suojellut seurakuntarakennukset kohokohtana Tuomiokirkko (1878) kirkonmäellä.

Puistokatu päättyy Savonniemeen, joka on itäosastaan Olavinlinnan kulttuuriympäristö- ja maisema-aluetta. Niemen kärjessä on Pikku-Saimaan uimahalli ja avantouintipaikka, uimaranta ja tenniskentät sekä Huvilan panimoravintola, joka on suosittu kesäkonserttipaikkana.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kauppatorin alueelle laaditaan parhaillaan asemakaavaa, jossa mahdollistetaan Olavinkadun 2014 yleissuunnitelman (liite) toteutus torin kohdalle. Tarkoituksena ei ole muuttaa torin suojeluarvoja (kivitukimuurit, alueen koko ja sijainti), mutta toimintojen, kuten torikojujen, huoltorakennusten ja ravintoloiden paikkaa mietitään uudelleen. Kauppatorin rakennussuunnitelmat laaditaan tulevaisuudessa asemakaavan ja yleissuunnitelman pohjalta.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Puistokadun kortteleiden asemakaava vahvistui vuonna 2018. Alue on varattu keskustatoiminnoille ja asumiselle. Korttelista osa säilyy edelleen opetuskäytössä. Alueella toimii taidelukio ja musiikkopisto.

Savonniemen kehittämisestä matkailukäyttöön on ollut useita suunnitelmia, jotka vaativat asemakaavamuutoksen. Alue on rajattu kaupunkipuiston ulkopuolelle. Alueelta avautuvat edustavat maisemat Olavinlinnan suuntaan.

2. Kasinonsaaret

Kasinonsaariin kuuluvat Vääräsaari, Sulosaari, Verkkosaari, Sireenisaari, Hirsipuusaari ja Myhkyrä. Saaret ovat osa Savonlinnan kylpylaitoksen historiaa v. 1896 alkaen. Saarista Sireenisaari, Myhkyrä ja Verkkosaari ovat luonnonsuojelualueita. Kasinonsaarilla on säilynyt kylpylälaitoksen historiaan liittyvää suojeltua rakennuskantaa ja saarille johtavat valkoiset ristikkokaiteiset puusillat on suojeltu asemakaavalla. Kasinonsaaria on esitetty osaksi Kyrönsalmen maisema-aluetta (inventointi v. 2016, ympäristöministeriö).

Kasinonsaarten viheralueet on asemakaavoitettu (VP, VL, VV) ja osa viheralueista on myös suojeltu (VL/s, VP/s).

Kansallisen kaupunkipuiston osaksi esitetään myös vuonna 2014 valmistunutta rinnakkaisväylän ulkoilureittiä Koululahden rannasta Hevonpäänlahteen, joka on muodostunut merkittäväksi keskustan virkistyskäytön kannalta. Ulkoilureitti on toteutettu korkeatasoisena ja siihen liittyy siltoja, oleskelupaikkoja ja istuskeluportaikkoja järven rannassa. Savonlinnassa on tämän ulkoilureitin ja keskustan pääkadun Olavinkadun parantamisen myötä Itä-Suomen parhaat pyöräilyreitiverkostot keskustassa. Kasinonsaarille johtavan sillan kohdalla oleva aukio on nimetty Aleksin aukioksi vieressä vaikuttaneen kauppiaan mukaan. Aukiolla on pidetty kesätahtumia.

Koululahti osa Kasinonsaarten maisemaa. Koululahden kiviverhoiltu vanha kanava ja kivisilta jakavat keskustan pääsaaren Vääräsaaren kahteen osaan, kansankielessä pohjoisosasta käytetään nimitystä Kasinonsaaret ja eteläosasta vanha Kaupunki. Koululahdessa on muinaisjäännöksenä hylky. Hylkyjä ja lotjia löytyy muualtakin keskustan järviolueelta. Koululahteen liittyy myös käyttöhistoriaa, sillä Koululahdessa on pelattu Savonlinnan pallokerhon (SaPko 90-vuotta v. 2019) jääpallo- ja jääkiekko-otteluita.

Kasinonsaarten alueeseen kuluvat myös Nökköniemi ja Kinttupolku, jotka ovat maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita teollisuuden myötä syntyneet työväen asuinalueet 1900-luvun alkupuolelta. Nökköniemi on osa edellä mainittua Kyrönsalmen maisema-aluetta.

Kasinonsaarten vastarannalla on Miekkoniemen/Nojanmaan ulkoilu- ja virkistysalue. Miekkoniemen Majakkaniemi kuuluu Kyrönsalmen maisema-alueeseen. Majakkaniemessä on pieni yleinen uimaranta. Ulkoilu- ja virkistysalueella on valkoselkätikkaa ja mahdollisesti liito-oravaa sekä rantakallioilla ketoympäristöä.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kasinonsaaria, Nökköniemeä ja Majakkaniemeä on esitetty osaksi Kyrönsalmen maisema-aluetta (inventointi v. 2016). Merkintä ei ole vielä maakuntakaavassa eikä siitä ole tehty päätöstä ympäristöministeriössä. Maisema-alueen rajausta merkitään strategiseen yleiskaavaan. Osaa Miekkoniemen ulkoilu- ja virkistysalueista ollaan hakemassa Metso-ohjelmaan.

Kansallisen kaupunkipuiston rajalla sijaitsevan Spa Hotel Casinon kylpylän kehittämisestä on laadittu suunnitelmat. Uudesta 16-kerroksisesta tornihotellista tulisi rakentuessaan maamerkki kaupungin silhuetissa. Hotelli näkyisi Haapasalmen ja Haapaveden maisemassa. Samalla uudistettaisiin kylpylätilat ja rantaan tulisi järviuima-allas.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Kasinonsaarten laiturit toimivat kaupungin yhtenä vierasvenesatamana. Kasinonsaarten Sulosaassa on valaistut virkistys- ja ulkoilureitit sekä laavu. Ulkoilureiteille on rakennettu kuntoiluportaita ja levähdyspaikkoja.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

3. Pihlajaveden saaret keskustan eteläpuolella

Pihlajaveden saaret keskustan eteläpuolella ovat osa Pihlajaveden Natura-aluetta, joka merkittävä saimaannorpan elinalue.

Uuraan-, Kaupin- ja Käärmesaaren pohjoisosat ovat Olavinlinnan maisema- ja kulttuuriympäristöaluetta. Maakuntakaavassa saaret ovat virkistysmatkailualuetta. Saarissa on ollut yhdistysten kesäpaikkoja sekä niitä on käytetty keskustan lähivirkistysaarina. Uuraansaaren kärkeä on vaatimaton retkisatama. Kaupinsaaren pohjoispuolelta on löydetty kaksi hylkyä.

Suuri- ja Pieni Simuna ovat osa Punkaharjun laivareitin huviloiden valtakunnallisesti arvokasta maisemaa, mikä tuli uutena alueena vuoden 2016 maakuntakaavaan. Pieni-Simunassa on Simunan huvila, joka on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi. Pieni-Simunassa on tämän rakennuksen lisäksi muutamia yksityisomistuksessa olevia kesämökkejä kaupungin vuokra-alueella.

Maakuntakaavassa Suuri-Simuna on virkistysaluetta. Suuri-Simunassa on lehtojensuojeluohjelman alueita ja palvelutasoltaan vaatimaton retkisatama.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Strategisessa yleiskaavassa Uuraan-, Kaupin- ja Käärmesaaret varataan maakuntakaavan mukaisesti virkistysmatkailuun. Simunat osoitetaan viheralueeksi ja nykyiset luonnonsuojelualueet. Saarissa sijaitsevat perinteiset kesämökit osoitetaan lomarakennuspaikoiksi, lukuun ottamatta Tähtisaaren mökkiä, joka ei täytä nykyisiä kokovaateita lomarakennuspaikalle.

Uuraansaarella ja Suuri-Simunassa on kaupungin retkeilysatamat, joiden varustelutasoa voitaisiin tulevaisuudessa nostaa.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

4. Savonniemi, Heikinpohja ja Talvisalo

Heikinpohja ja Savonniemi ovat rakentuneet tiiviimmin 1950-luvulla kaupungin kasvaessa sodan jälkeen. Heikinpohjan kerrostalot ja pientalot muodostavat järvenrantamaisemassa yhtenäisen kokonaisuuden, jotka reunustavat kaupunkipuistoa. Molemmissa on julkista rakennuskantaa kouluineen; Savonniemessä ammattikorkeakoulun kampus ja Heikinpohjan seminaarinmäellä entisen opettajainkoulutuslaitoksen päärakennukset (nykyinen Heikinpohjan koulu). Heikinpohjan länsiosassa sijaitsee maakunnallisesti arvokas keskussairaalan miljö 1950-luvulta.

Kirkkolahdessa on sijainnut kaupungin syväsatama makasiinirakennuksineen ja myllyineen, jotka on sittemmin purettu. Syväsatama siirtyi vuonna 2014 Kirkkolahdesta kaupungin itäpuolelle Vuohisaareen, joten entistä satamaa on suunniteltu asumis- ja kaupalliseen käyttöön. Kirkkolahden ranta kaartuu edelleen Heikinpohjaan, jonka niemen kärjessä on uimaranta sekä urheilu- ja tapahtumakenttä.

Sortteerinlahdessa on Laitaatsillan taistelupaikka, joka on jäänyt osa venäläisten pääpatterista Kustaa III:n sodan ajalta vuosilta 1788 – 1790.

Talvisalon ulkoilu ja virkistysalue on kaupunkikeskustan suurin yhtenäinen viheralue kooltaan noin 54 ha. Talvisaloon on keskitetty urheilupalveluita; jäähalli, harjoitusjäähalli ja tekonurmikenttä sekä esitetty laajennusvaraukset uusille liikuntahalleille. Talvisalon eteläosan metsät ovat hoidettua liikuntapuiston metsää. Pohjoisosan metsä luonnontilainen ja alueella on suojeltuja metsätyyppejä.

Talvisalon hautausmaa on otettu käyttöön 1878. Alue on ollut alun perin venäläinen hautausmaa ja sen vieressä sijaitsee ortodoksinen kirkko. Vanhin hautakivistä on vuodelta 1832. Alueella on arkkitehtuuriltaan edustava siunauskappeli 1980-luvulta sekä uurnahautaus- ja sankarihautausmaa. Sankaripatsas Kuoleva sotilas siunauskappelin läheisyydessä on kuvanveistäjä Johannes Haapasalon käsialaa vuodelta 1962.

Talvisalon historiaan liittyy Hevostorin liikunta- ja leikkipuisto, joka on tiettävästi toiminut nimensä mukaisessa käytössä.

Talvisalon itäosassa oleva entinen Savonlinnan päärautatieaseman miljö 1900-luvun alusta on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Alueen arvo on laskenut rautatien siirryttyä keskustan pohjoisreunaan rinnakkaisväylän viereen sekä uudisrakentamisen myötä, mutta asemanseudulta löytyy edelleen valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja rautatiehistoriaan liittyviä rakennuksia. Asemanseudun lehmuskujanteet on suojeltu asemakaavalla.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Kirkkolahden entisen syväsataman alueelle on kaavoitettu uusi kerrostaloalue noin 800 asukkaalle. Ranta muokkautuu vähitellen virkistyskäyttöön uudisrakentamisen myötä. Kirkkolahdessa on myös vierasvene- ja venesatamapalveluita sekä keskustan hypermarket. Kaupallisen alueen ranta on osa kaupunkipuistoa.

Kaupunkipuiston läheisyydessä Heikinpohjan Seminaarinmäen viheralueista on laadittu oma hoitosuunnitelmansa. Entisen opettajakoulutuslaitoksen rehevöitynyttä puistoa on kunnostettu talkootyönä ottaen huomioon alueen luontoarvot ja alueella sijainnut kasvitieteellinen puutarha. Suunnitteilla on puulajipuisto, niitty, kasvimaata ja virkistysmetsä. Puisto tullaan nimeämään Erik

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Laxmanin mukaan (1737 – 1796), joka oli Savonlinnassa syntynyt luonnontieteilijä, tutkimusmatkailija, pappi ja opettaja, joka teki pääasiallisen elämäntyönsä Siperiassa. Tutkimusmatkoillaan hän keräsi merkittäviä luonnontieteellisiä kokoelmia ja kasvitieteilijänä hän osallistui muun muassa Carl von Linnén kuuluisan tieteellisen luokittelun kehittämiseen.

Keskussairaalan alue on kaupungin teettämä kulttuuriympäristöselvityksen pohjalta nousemassa luokituksessa maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi. Keskussairaalan täydennysrakentamisesta on suunnitelmia; nämä alueet eivät sisällyt kaupunkipuistorajaukseen.

Talvisalon liikuntahallien, kenttien ja reittien kehittämisestä on laadittu asemakaava ja suunnitelmat. Harjoitusjäähalli valmistui vuonna 2017. Ulkoilu- ja virkistysreittejä on osittain kunnostettu vuonna 2018. Talvisalon pohjoisosan metsiä haetaan parhaillaan Metso-ohjelmaan. Pohjoisosassa ei ole asemakaavaa, mutta alue tullaan osoittamaan strategisessa yleiskaavassa.

Talvisalon hautausmaata on suunniteltu laajennettavan lähitulevaisuudessa. Alueelle on laadittu asemakaava muutama vuosi sitten. Hautausmaa sijaitsee korkealla rinteessä, mistä avautuvat edustavat maisemanäkymät keskusta ja Saimaalle.

Hevostori toimii Talvisalon asukkaiden liikunta- ja leikkipuistona.

Entisen rautatieaseman edustan viheralueelle (aiemmin ratapohjaa) on suunniteltu liikuntapuistoa, jossa olisi aktiviteetteja sekä nuorille että vanhuksille. Alue sijaitsee pääkirjaston vieressä ja on saavutettavuudeltaan erinomaisella paikalla. Asemantien suojellut ja säilytettävät puukujanteet sekä entinen päärautatieasema rajaavat tulevaa liikuntapuistoa länsipuolella.

5. Pihlajaniemi ja Laitaatsilta

Laitaatsillan telakka on perustettu vuonna 1911, ollen Vuoksen vesistöalueen tärkein korjaustelakka ja sisävesilaivojen talvehtimistukikohta. Telakan ja sen ympärille rakentuneen asutuksen historia liittyy Suomen puunjalostusteollisuuden kehitykseen. Pääosin telakka palveli Enso-Gutzeit Oy:n toimintaedellytyksiä Saimaan vesistöalueella. Telakan kulttuuriympäristö on valtakunnallisesti arvokas kokonaisuus, johon kuuluvat telakan lisäksi työntekijöiden asuinalue, koulu, kerhotalo, sauna-pesutupa ja paloasema. Laitaatsillan telakalla säilytetään ja kunnostetaan edelleen laivoja sekä alueella toimii veneilypalveluihin keskittyneitä yrityksiä. Vielä nykyisinkin Laitaatsalmen kautta uitetaan tukkilauttoja, vaikkakin vesiteitse kuljetettavan puutavaran määrä on vähentynyt.

Laitaatsillan itäpuolella on säilynyt osa venäläisten pääpatterista Kustaa III:n sodan taisteluista Ruotsin ja Venäjän välillä vuodelta 1789. Laitaatsillan Patterinmäkeen kaivettiin vuosina 1915 – 1916 juoksuhautoja.

Laitaatsillan asuinalue on säilynyt yhtenäisenä kokonaisuutena (asemakaavassa AO). Valtakunnallisesti arvokas osuus alueesta on Kirkkoniemenkadun varressa telakan vieressä (asemakaavassa AO, AO/s, AL/s, AL, AL/k). Uudempi paikallisesti arvokas alue on pääosin rakennettu sodan jälkeen. Asuinalueisiin liittyy asemakaavoitettuja puistoja ja uimaranta (asemakaavassa PL, VP, UV, VL, VK).

Patterinmäkeen on suunniteltu asumista. Alueella on säilynyt taisteluhautoja ja poteroita 1915 – 1916 tehdyistä linnoitustöistä, jotka säilyvät rakentamisen ulkopuolella. Patterinmäessä on myös rantaluhtaa ja ketoympäristöä. Alueen itäosassa Laitaatsillan telakan rakennuksia, joista paloasema on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi.

Laitaatsalmeen rakennetaan parhaillaan uutta syväväylää ja kahta alikulkukorkeudeltaan noin 24,5 metristä siltaa, joiden alta Saimaan laivaliikenne jatkossa kulkee. Aiemmin laivaliikenne ohjattiin Olavinlinnan ja avattavien Kyrönsalmen siltojen kautta, mikä muodosti merkittävän ympäristö- ja turvallisuusriskin. Syväväylä otetaan käyttöön kesällä 2019.

Laitaatsalmen järvimaisemaan kuuluvat myös Kirkkoniemen kellotapuli ja hautausmaa eli entinen Savonlinnan piispankirkon alue. Piispankirkko purettiin vuonna 1882, koska uusi Tuomiokirkko oli valmistunut vuonna 1878 Savonlinnan keskustaan Savonniemeen. Paikalla on säilynyt Säämingin kirkon (piispankirkon) kellotapuli vuodelta 1773. Kirkkoniemen hautausmaa kiviaitoineen on osa kellotapulien miljöötä. Alueelle on haudattu noin 30 000 vainajaa. Alueella on myös hautakammioita. Alue on osoitettu asemakaavassa muinaisjäännösalueeksi (SM) ja alue on maakunnallisesti arvokas.

Kellotapulien vieressä olevat Poukkusillan kalliit (Kirkkoniemenpuisto, VP) ovat seurakunnan juhannusjuhlien pitopaikka. Alue on myös suosittu uintipaikkana. Talvisin Poukkusalmosta lähtevät hiihtoladut Aholahden hiihtokeskuksen suuntaan sekä retkiluistelureitti Pullinlahdelle.

Poukkusillan vieressä Piirakkakallion puistossa on rantaluhtaa sekä Poukkusalmen eteläpuolella sekä valkoselkätikalle että liito-oravalle soveltuvia alueita, jotka on asemakaavoitettu suojelealueeksi (SL) ja Poukunpuistoksi (VL).

Syväväylän vastaranta Pihlajaniemen ”Kalastajankylä” on jätetty asukkaiden virkistys- ja ulkoilualueeksi (V, PI, UV). Pihlajaniemen ranta on osa Laitaatsalmen ja Keskussairaalan maisemaa.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Laitaatsillan telakan alueen asemakaavoittamisesta on keskusteltu Stora Enso Oyj:n kanssa, koska tämä selkeyttäisi valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön täydennysrakentamista ja suojelurakennusten säilyttämistä.

Patterinmäki on kaupungin kaavoitusohjelmassa. Alueelle on suunniteltu järvenranta-asumista, ottaen huomioon ensimmäisen maailmansodan aikaiset puolustusvarustukset sekä luontotyyppien säilyminen.

Kellotapuli ja hautausmaa ovat Savonlinnan seurakunnan hoidossa.

Poukkusillan luonnonsuojelualueet ja luontotyytit on osoitettu kaupungin asemakaavoihin.

Pihlajaniemen rannan virkistys- ja ulkoilualueita sekä Poukkusillan puistoja hoidetaan kaupungin viheralueiden hoito- ja käyttöluokituksen mukaisesti. Pääosa Poukkusalmen puistoalueesta on seurakunnan omistuksessa.

Strategista yleiskaavaa varten on inventoitu Laitaatsillan asuinalueen paikallisesti arvokas kulttuuriympäristö vuonna 2019. Asuinalue osoitetaan yleiskaavassa.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

6. Pieni Haukiveden saaristo

Kansallisen kaupunkipuiston pohjoispuolella on Hevonniemen Natura 2000-alue (FI0500171, SCI) saarineen. Hevonniemen Natura-alue on tärkeä saimaannorpan elinalue, noin 3 % norppakannasta. Lisäksi alue on merkittävä lehtokasvillisuuden keskittymä. Lehtoalueet sijaitsevat Hevonniemessä ja Tiheäsaarella. Kansallisen kaupunkipuiston rajausta päättyy Seurasaaren ja Tiisanmäen kohdalle, josta Natura-alue jatkuu vielä Linnansaaren ja Koloveden kansallispuistoihin.

Pieni Haukiveden saaristoon kuuluvat Haapaveden, Tiheäsaaren, Hevonniemen ja Pieni-Haukiveden saaret, jotka sisältyvät pääosin Hevonniemen Natura 2000-alueeseen. Osa saarista ja sisäjärvistä on Natura-alueen sisäpuolella, mutta eivät kuulu varsinaiseen Natura-alueeseen.

Kellarpellon Pitkäniemen virkistys- ja ulkoilualue kallioineen on edustava osa Haapaveden järvenrantamaisemaa. Paskosaaren retkisatama sijaitsee Pitkäniemen virkistysalueen edustalla.

Pieni Haukiveden saaristossa on muinaisjäännöksistä Niinisaaren puolustusvarustukset, jotka on rakennettu Kustaan sodan aikaan vuosina 1788 – 1790 tai sen jälkeen. Kirveslammella on ajoittamaton kiviröykkiö.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Natura-alueiden hoidosta vastaa Metsähallitus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) ovat yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa päivittäneet toimialueidensa Natura 2000 – verkoston yleissuunnitelmat vuonna 2017.

Pitkäniemen ulkoilu- ja virkistysaluetta hoidetaan kaupungin metsäsuunnitelmien ja hyvinvointi ja liikuntapaikkasuunnitelman 2019 mukaisesti. Pitkäniemen länsiosa on asemakaavoitettu puistoksi (VP, 1982). Itäosa on Länsiosan osayleiskaavassa virkistysaluetta (VL, 2007) ulkoilureitteineen, mikä merkintä säilyy strategisessa yleiskaavassa.

Paskosaaren retkisatama on palvelutasoltaan vaatimaton. Retkisatamien ylläpito on ulkoistettu. Kaupunki miettii parhaillaan retkisatamien kehittämistä sekä Pihlajaveden että Haukiveden puolella, retkisatamaverkostoa ja retkisatamien maanvuokrasopimusten uusimista yhteistyökumppanien kanssa.

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

7. Putkinotko, Rauhalinna ja Lehtiniemi

Kulttuuriympäristöt Putkinotko, Rauhalinna ja Lehtiniemi ovat aiemmin toiminnallisesti kuuluneet osaksi ydinkeskustan matkailualueetta. Alueiden merkitys matkailun (Putkinotko, Rauhalinna) ja opetustoiminnan kannalta (Lehtiniemen entinen kotitalousoppilaitos) ovat vähitellen hiipuneet ja kehitys on pysähtynyt.

Putkinotko tunnetaan savonlinnalaislähtöisen kirjailija Joel Lehtosen kesäpaikkana. Putkinotko on kirjailija Joel Lehtosen (1881-1934) omistama maatila (Säämingin) Tolvanniemessä. Tila oli kirjailijan kesäpaikka ja osin velipuolen hoidossa. Kesien vietosta syntyi materiaalia Lehtosen Putkinotko-sarjan kirjoihin.

Rauhalinnan huvila on kenraaliluutnantti Nils Erik Weckmanin hopeahäälahja vaimolleen. Weckmanin apuna oli arkkitehti Allan Schulman. Rakennus valmistui vuonna 1900. Rakennuksessa yhdistyy venäläistä huvila-arkkitehtuuria, arabialaista pylväsaihetta ja sveitsiläistyyliin liittyviä leikkaus- ja listakoristeluja. Huvilan alkuperäiseen asuun kuulunutta lähes 30 metrin korkuista minareettitornia jouduttiin lyhentämään 1920-luvulla. Rakennusryhmä on yksityiskäytössä. Rauhalinna on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Rauhalinnan omisti Weckmannin suku vuoteen 1924 asti, jolloin Suomen Asemapäällikköyhdistys osti sen. Rakennus joutui puolustusministeriölle 1938 ja toisen maailmansotien aikana siinä toimi Päämajan alainen radiokuunteluasema ja ilmavalvonnan tukikohta. Aliupseeriliiton lomakotina Rauhalinna toimi vuodesta 1948. Vuosina 1954–1965 rakennuksessa toimi Säämingin Tolvanniemen kansakoulu. 1970-luvulla kiinteistö siirtyi puolustusministeriöltä rakennushallitukselle ja se vuokrattiin matkailukäyttöön. Rauhalinnaa entisöitiin Museoviraston valvonnassa 1973 ja toistamiseen 1987–1988. Senaatti-kiinteistöt myi Rauhalinnan yksityiselle omistajalle vuonna 2001 ja alue siirtyi toiselle omistajalle vuonna 2019.

Lehtiniemen kartano on perustettu 1600-luvulla ja oli Pistolekorsin suvun omistuksessa 1800-luvulle. Suvun hallussa oli tuolloin useita muitakin seudun kartanoita. Päärakennus (kartano) on 1800-luvun puolivälistä. Kartano on maakunnallisesti arvokas. Eversti Johan Bartramista tuli Lehtiniemen asukas vuonna 1855, mutta hän kuoli jo 1865. Tilan osti everstiluutnantti Konstantin Lönneström, joka oli Bartramin seuraajana tutkinut Saimaan vesiväyliä. Lönneströmin tytär Alma avioitui 1875 kapteeni Nils Henrik Weckmanin kanssa, joka rakensi vaimolleen Lehtiniemestä lohkaistulle alueelle Rauhalinnan, jossa hän kuoli vuonna 1906. 1900-luvulla kartanon omisti Maanviljelysseura, joka lahjoitti tilan vuonna 1928 valtiolle. Valtio perusti emäntäkoulun Lehtiniemeen 1930-luvulla. Lehtiniemen emäntäkoulu (kotitalousoppilaitos) lopetti toimintansa vuonna 2008.

Kaupunkipuistorajaukseen kuuluvat Putkinotkon säilytettävät alueet, Rauhalinnan valtakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö, Lehtiniemen maankunnallisesti arvokas kartano sekä näiden ranta-alueet, jotka muodostavat maisemallisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Rajaukseen ei ole sisällytetty matkailupalveluiden alueeksi (RM) Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavassa osoitettuja alueita, rantoja lukuun ottamatta.

Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Putkinotko on kaupungin omistuksessa ja sitä hoitaa Joel Lehtosen seura ry ja Sääminki-Seura ry. Alue on Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavassa (2001) matkailupalvelujen aluetta (RM).

Putkinotkon pihapiirin rakennukset on suojeltu (SR). Ympäristö on kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokasta aluetta (sk).

Rauhalinnan kiinteistön osti lokakuussa 2019 yksityinen maanomistaja. Alue on Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavassa (2001) matkailupalvelujen aluetta (RM). Rauhalinna puukujanteineen on maankäyttö- ja rakennuslain tai rakennussuojelulainsäädännön nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu rakennus tai alue (SR). Ympäristö on kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokasta aluetta (sk).

Lehtiniemi on nykyisin osoitettu Haapaveden – Haukiveden osayleiskaavassa (2001, muutos 2015) matkailupalvelujen alueeksi (RM). Rannassa on luonnonsuojelualue (LS). Kaupunki hankki Lehtiniemen omistukseensa kesällä 2019.

Loma-asuntoalueet ja metsätalousalueet Putkinotkon ja Rauhalinnan välissä ovat yksityisomistuksessa, eikä niitä ole sisällytetty kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen.

Kaupunki on käynnistämässä Putkinotkon – Rauhalinnan – Lehtiniemen alueelle matkailun kehittämishanketta ja myöhemmin ranta-asemakaavoitusta, jossa matkailun tarpeita, säilytettäviä alueita ja rakentamista tarkastellaan voimassa olevaa Haukiveden – Haapaveden osayleiskaavaa tarkemmin.

Koothe / CC BY-SA 4.0 / Wikimedia commons

Savonlinnan kaupungin hakemus ympäristöministeriölle kansallisen kaupunkipuiston perustamiseksi Savonlinnaan

8. Haapalahti – Tynkkylänjoki

Haapalahden Natura-alue (FI0500045, SPA) on matala lahdenpohjukka Haapaveden itä laidalla. Alue on myös lintuvesiensuojeluohjelmassa (LVO060155), kuten vieressä sijaitseva Tynkkylänjoki. Haapalahden valuma-alue on pieni. Vallitseva laji on järviruoko. Haapalahti on merkittävä vesilinnustoltaan ja kalataloudeltaan. Alue on Etelä-Savon merkittävimpiä muutonaikaisia levähdysalueita. Ranta-alueelle pesii mm. alueellisesti uhanalainen pikkutikka.

Haapalahden eteläpuolella sijaitseva Tynkkylänjoen kartano pihapiireineen ja puukujanteineen on maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Siitä on ensimmäiset tiedot vuodelta 1561, jolloin Paavo ja Pekka Tynkkynen hankkivat Tynkkylänjoen tilan hallintaansa. Kartanon nykyisen päärakennuksen runko-osa on noin vuodelta 1737, jonka jälkeen ei ole tiedossa olleita tulipaloja. Rakennusta on uusittu 1900-luvun alkupuolella sekä laajemmin vuonna 2008. Pihapiirissä on vanha meijerirakennus ja aitta. Alueelle on laadittu ranta-asetmakaava, jossa pääpainopiste on matkailun kehittämisessä. Tynkkylänjoella ja Kylmäniemessä on rautakautisia, esihistoriallisia ja kivikautisia asuinpaikkoja.

Lomamökkisaaret Suottaansaari ja Pieni-Suottaansaari kuuluvat maisemaltaan osaksi kansallista kaupunkipuistoa, mutta eivät sisälly rajaukseen.

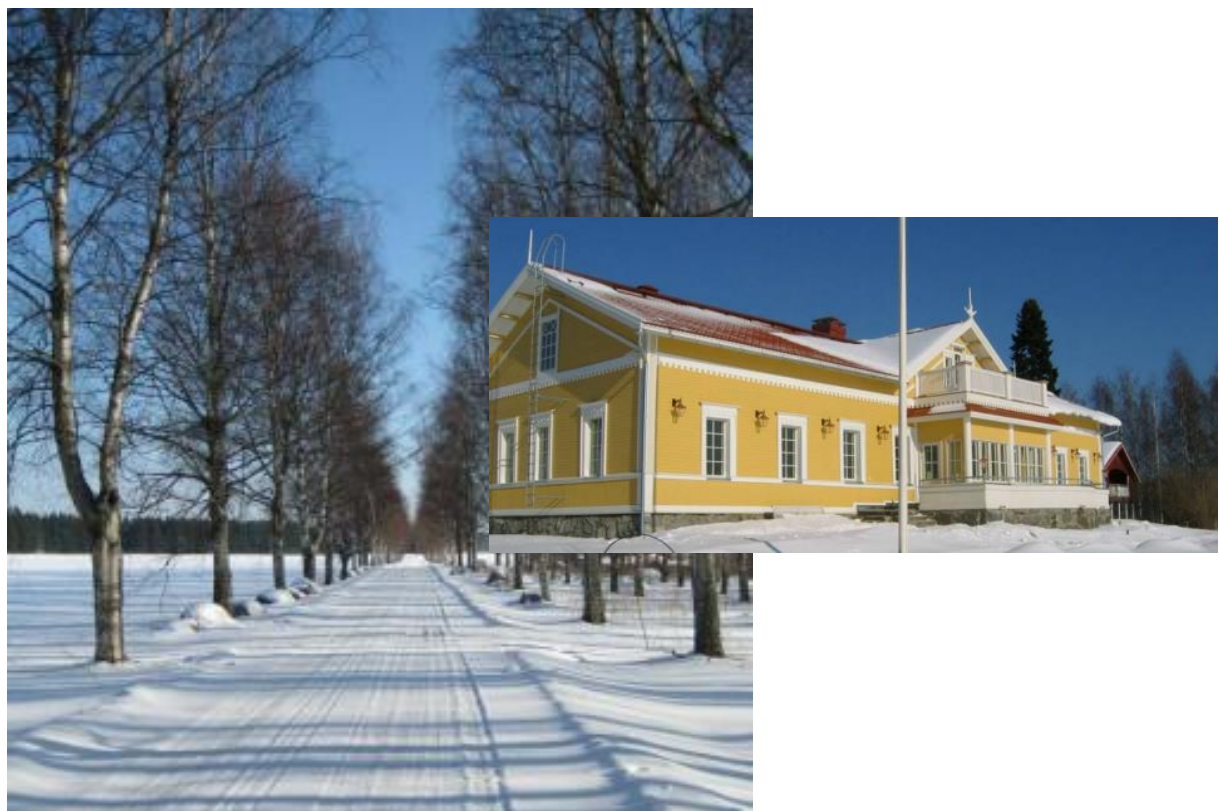
Alustava hoito- ja käyttösuunnitelma:

Natura-alueiden hoidosta vastaa Metsähallitus. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) ovat yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalvelujen kanssa päivittäneet toimialueidensa Natura 2000 – verkoston yleissuunnitelmat vuonna 2017.

Tynkkylänjoen kartanon alueelle on laadittu ranta-asetmakaava vuonna 2010, jossa pääpaino on matkailun kehittämisessä. Kansallisen kaupunkipuiston alueeseen sisältyvät suojelurakennukset ja alueet (SR), muinaisjäännösalueet (SM), luonnonsuojelualueet (SL) ja maisemallisesti arvokkaat peltoalueet (MA) sekä maa- ja metsätalousalueet, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY).

Tynkkylänjoen kartanon ja Tynkkylänjoen osalta strategisessa yleiskaavassa ei esitetä muutoksia kaavamerkintöihin ja määräyksiin.

Tynkkylänjoen kautta on kulkenut hiihtoreitti Nojanmaasta Varparannalle ns. Kievarin kierros, jonka ylläpito on ollut yhdistysten varassa.

15. LIITTEET

Selvitykset:

1. Savonlinnan modernin rakennuskannan kulttuuriympäristöselvitys 2019
2. Viheralueiden hoito- ja käyttöluokitus 2019
3. Riihisaaren yleissuunnitelma 2019
4. Olavinkadun yleissuunnitelma 2014

Kartat:

1. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston sijainti ja laajuus
2. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston kaavatilanne
3. Maanomistus
4. Natura-alueet, luonnonsuojelualueet, suojeluohjelmien alueet (maisema, lintuvedet) sekä alueet, joilla on säilytettäviä ympäristöarvoja
5. Keskeiset viheralueet, liikuntapaikat ja ulkoilureitit
6. Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja alueet sekä muinaisjäännökset ja -alueet
7. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston osa-alueet
 1. Olavinlinna - Haapasalmi
 2. Kasinonsaaret
 3. Pihlajaveden saaret keskustan eteläpuolella
 4. Heikinpohja, Savonniemi ja Talvisalo
 5. Pihlajaniemi ja Laitaatsilta
 6. Pieni Haukiveden saaristo
 7. Putkinotko, Rauhalinna ja Lehtiniemi
 8. Haapalahti - Tynkkylänjoki